

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 45.

Maribor, dne 19. aprila 1912.

Letnik IV.

Za Hrvate.

Zadnjič smo zapisali, da smo povsem uverjeni, da bodo napravili naši poslanci v hrvaškem vprašanju one korake, ki so najbolj umestni. In kar smo prorokovali, se je zgodilo. Hrvaško-slovenski klub se ni odločil za obstrukcijo, ki bi bila tudi samo prazna demonstracija, s katero bi se uničilo marsikje simpatije do tlačenih Hrvatov, temveč je vložil interpelacijo radi kraljevega komisarijata na Hrvaškem. In ta interpelacija je izzvala odgovor ministrskega predsednika, ki pomenja politično senzacija prve vrste, ki je zgodovinski dogodek.

Odkar je ustava, še v Avstriji ni noben minister govoril tako, kakor tokrat grof Stürgkh. Pokazal je, da merodajni faktorji ne odobravajo razmer na Hrvaškem, ker škodujejo monarhiji in dinastiji.

Formalno je priznal pravico — prvič —, da sme tudi avstrijski parlament govoriti o hrvaških razmerah; s tem so odprta vrata, da se lahko o hrvaškem vprašanju, ako bi škodilo monarhiji in dinastiji, vedno govori.

Govor bo izzval velikanski hrup na Mažarskem. Izzval skoraj gotovo konflikt med avstrijsko in ogrsko vlado. Mogoče, da pade tudi grof Stürgkh kot žrtev. Na vsak način se je z ministrskim odgovorom spravilo hrvaško vprašanje tako močno v ospredje, kakor še nikdar. Na cel parlament je napravil govor čudovit utis. Rekalo se je: te besede so dejanja. To je zgodovinski dogodek!

Že pred sejo je obljubil grof Stürgkh jugoslovanskim poslancem, da bo na njihovo interpelacijo radi neustavnih razmer na Hrvaškem takoj odgovoril in bo njegov odgovor precej različen od dosedanjih tozadevnih govorov avstrijskih ministrov. Veliko je obljubil grof Stürgkh, a še veliko več je storil. Ta odgovor ni bilo nikako jecljanje, ki bi naj pomagalo iz zadrege, temveč to so bile besede, ki se jih že desetletja z ozirom na hrvaško vprašanje ni slišalo iz ministrskih klopi. Odločno in možgato je segel grof Stürgkh v sršenovo gnezdo mažarske nasilne politike in jo postavil v pravo luč. Vsak stavek, ki ga je izgovoril, je bil udarec za Mažare in ti udarci bodo držali, to bo gotovo pokazal krik, ki bo nastal onstran Lajte.

Ministrski predsednik grof Stürgkh se je postavil na že stoletja pozabljeno stališče, da mora po

avstro-ogrski nagodbi v področju vsakega dela vladati ustaven red. Tega pri ogrskem delu sedaj ni, ker vladajo na Hrvaškem povsem protustavne razmere, zato je vmešavanje v te zadeve iz avstrijskega stališča dopustno in na mestu. Grof Stürgkh je tudi povdarjal, da take razmere v sosednem delu monarhije neugodno vplivajo na nas in se jih za to mora odpraviti. Najpoglavitejši vzrok pa, da se vtika avstrijsko ministstvo v hrvaške zadeve, je vpliv, ki ga imajo te dežele na Bosno in Hercegovino. Kaj naj pričakujejo prebivalci teh dežel od države, kjer se nepotrebno in nepostavno tlači vse pravice državljanov?

Tudi nemški listi brez ovinkov priznavajo: Stürgkhov odgovor ni bil samo beseda, temveč dejanje, dejanje zgodovinskega pomena, ki pomenja preobrat v politiki Avstrije napram Ogrski. Skoro vsi listi in malodane vse stranke pozdravljajo Stürgkhov govor kot edino pravo besedo ob današnji uri.

Interpelacija dr. Šusteršiča in tovarišev.

Sistiranje ustave na Hrvaškem in ustanovitev diktature na Hrvaškem je dejstvo, ki se nikakor ne more smatrati in pretresati kot čisto notranja zadeva dežel Stefanove krone. Pred vsem pomenja ta dogodek čin najhujšega rušenja pravice, ki mu je na polju ustavnega življenja v Evropi težko dobiti para. Niti najmanjša reč se na Hrvaškem ni zgodila, ki bi mogla ta čin opravičiti ali mu dati tudi le s stališča politične primerčnosti kak videz amestnosti. Vkljub vsemu izzivanju je hrvaško ljudstvo ostalo zvesto na poti zakonitosti ter je bilo vedno pripravljeno, da po svojih izvoljenih zastopnikih v saboru ne vrši samo svojih ustavnih pravic, marveč da tudi v polnem obsegu izpolnjuje svoje ustavne dolžnosti do dežele, do monarhije in dinastije. Nasprotno pa je bil po ustavi saboru odgovorni ban tisti, ki se je daljšo dobo vztrajno branil, vršiti svoje ustavne dolžnosti, na katere je pristegel.

V tem položaju je zadel Hrvaško, na predlog in ob izključni odgovornosti kraljevske ogrskega ministrskega predsednika, težki udarec, da se je postavil kraljevski komisar, institucija, ki je ustava jedine kraljevine Hrvaške, Slavonije in Dalmacije ne pozna. Gre se torej za v ničem utemeljen goli prelom prava, storjen z jasnim namenom, da se zaduži večletno ustavno življenje svobodoljubnega, v vihar-

jih preizkušenega naroda, ki je, kot branik dinastičnih misli, vedno in v najusodnejših trenutkih stal neomajno zvesto vladarju in državi na strani. To nezasižano pravolomstvo je v stanju, da v največji meri škoduje ugledu naše monarhije v Evropi in po cellem izobraženem svetu ter oslabi njeno moralno veljavo v inozemstvu na najobčutnejši način. Naravnost katastrofalno pa mora to delovati na balkansko in jadransko politike monarhije, torej v tistem oziru, ki je najbistvenejši pogoj položaju naše države kot velevladi.

Kakor mora to brutalno, protiustavno ravnanje z neomajno dinastičnim in zakonom zvestim jugoslovanskim ljudstvom, zvezanim stoletja z dinastijo in državo, učinkovati na one jugoslovanske narode, ki so se monarhiji še le nedavno priklonili, kako pa celo na one slovanske narode na Balkanu, katerih moralna pridobitev je eden najbistvenejših elementov naše zunanje politike! Udarec, ki je zadel Hrvaško, je torej implicitno zadel tudi najvitalnejše koristi monarhije ter s tem tudi življenjske interese tostranske državne polovice. Nasilstva, izvršenega nad Hrvaško, pa ne čuti samo ljudstvo na Hrvaškem in v Slavoniji kot težke krivice, marveč čutijo je kot tako tudi soplemenski bratje v Bosni-Hercegovini in v tostranskih deželah: Dalmaciji, Istri, v Trstu, na Gorškem, Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Vsa ta ljudstva se čutijo edina s tako kruto zadetimi brati na Hrvaškem in v Slavoniji, s katerimi jih družijo neraztržna solidarnost po vezeh krvi, jezika in zgodovine. Oni čutijo udarec, ki je zadel Hrvaško, kot težko krivico, ki je njih same zadela ter so globoko vznemirjeni glede svoje lastne bodočnosti!

To pa se neposredno dotika najvitalnejših interesov tostranske državne polovice. Saj se gre za narode, stoječe na najnevarnejši postojanki države, za narode, ki bivajo ob morski obali in na njegovem zaledju in katerih neizpremenljiva zvestoba je najsigurnejša zaslomba jadranski politiki naše države.

Vse to so zelo tehtni razlogi, da avstrijska vlada nastopi zoper nasilno politiko grofa Khuena-Hedervarya na Hrvaškem. Niti najmanjšega dvoma ni, da so nagodbni zakoni iz leta 1867 in 1868 temeljili na predpogoju, da obstojijo ustavne institucije v tostranskih deželah, pa tudi v deželah Stefanove krone. Hrvaška je leta 1868 kot samostojen kontrahent pristopila nagodbi iz leta 1867 ter si je zagotovila za

nej mogoče proti priti. V tom betegi je najprej mro bogatec pa njegova žena, zatem pa deca vsa.

Gda je bogacova družina že spomrla, se je njena rodbina veselila, ka do si rekši zaj delili bogacovo imanje. Pa tudi na rodbino je seo te nezvani beteg, ka so vsi mogli spomreti.

Nazađnje je mogla sodnija iskati, što ma pravice do bogacovega imanja. Drugoga je nikoga nej mogja najti, kak tistoga sirmakovoga najmlajšega dečaka, šteromi je bogatec bio kuma. Na toga dečaka je spainolo celo bogacovo imanje.

Tak je sirmakova držina postala bogata, pa njoj je več nej trbelo pri lückih hižaj krüha slüžiti, ka so ga doma meli zadosta.

Zapisao: Števan Kühar.

PODLISTEK.

Čarna kokoš.

Prekmürska narodna.
(Konec.)

Nato so si seli za sto, pa so molili Boga. Po dokončanoj molitvi si je pa vsaki mislo na tiste jedi, do šterih je največ teka meo. Tak sta si stariva misliha bole na močnešo hrano, deca pa na mleko, na mlečen močnik, na žganike pa na kašo. Na kakšo hrano si je šteri mislo, takša se je te prednjega postavila, pa jo je jo.

Gda so se najeli, so šli vsi z veseljon krej od stola. Deci je prišla vola do dela, pa so šli delat, ka so že doma za delo meli; stara sta pa ostala v hiži, pa sta si pogučavala, ka bi napravila s tistov rečjov, štero je mož prineso, pa štere reči je šče njego-va žena nanč vidla nej.

Te je sirmak naprej zeo kokoš, pa sta jo z ženov začnola vardevati tak dugo, ka je vnogo penez ž nje nakapalo.

Zaten je pa prišeo k sirmaki bogatec. Meo je eden žaloš njive, ka njemi je na delo odroke bila, pa je tak znorije pravo sirmaki, ka bi jo küpo. Sirmak je to nej zejo za norijo, liki je zemlo zaistino küpo, pa bogaci dolprečteo 300 rajnski.

Bogatec se je tomi jako čüdivao, pa je pitao sirmaka:

— Ge ste pa vi telko penez zeli, ka ste to naednok zmogli dolplačati, prle ste pa nanč trej krajcarov nej meli.

Sirmak je odgovoro:

— To man tistoj hamici zahvaliti, ka ste mi jo vi dali, gda so koline bile.

Bogatec bi jako rad znao, kak je mogla edna šonka njega natelko pomočti, zato je pitao siömaka, kak se je to zgodilo.

Gda njemi je sirmak vse dopovedao, te si je bogatec etak pogučas:

— Či je te sirmak odneso vrugi tisti žaloš mesa, ka bi ga san lejko pojo z decov, te jes lejko nesen hamice, vej mi jih doma nej trbej.

Nato je resan zejo 4 hamice, pa se je odpravo prti peklenškomi gradi po tistoj poti, kak je sirmak odo.

Gda je prišeo v grad, so ga že vragovje poznali, pa so si začali skimplavati:

— To je prej tisti, šteroga že mi v telkih knjigaj mamö zapisanoga! Zaj se njemi je pa šče pa sirmakova sreča povidla, pa bi on tudi rad meo tisto, ka sirmak ma.

Pitali so zato prednjega peklenšćeka:

— Ka napravimo s ten človekon: eli zememo njegov dar tudi ali nej?

Peklenšćek je odgovoro:

— Či smo zeli dar sirmaka, pa njemi drugi dar nezaj dali, te moremo toga tudi pitati, ka šče meti.

Bogatec je pa pravo:

— Jes drugi neščem meti, samo takšo kokoš, kak je sirmak dobo; živeža meni nej trbej, samo pe-neze.

Peklenšćek je nato prti svojim hlapcon ovak pravo:

— Damo njemi, samo tak, ka kelkošte zlatov tista kokoš püsti, pa kamašte do djani, na leto dni morejo vsi nezaj vkup priti. S tej zlatov se te zležejo piščenci, pa tej piščenci do sami kokoti. Gda pa tej kokoteki zrastejo, ka bi že začnoli v peneze iti, te se naj sakši kokot spreobrne v maloga hlapca. Tej hlapci pa naj ž njegovov decov pa s celov hižov tak ravnajo, ka za tri leta celi njegov rod v naš grad spravijo.

— Tak se je tudi zgodilo.

Komaj je minolo tri leta, pa je že celi bogacov rod spadno v takši beteg, ka njemi je nikše vrači ev

Čang-Čin.

Spisal A. Moravski.

„Gospod rentmeister!“ kliče nekega dne svoje-ga uradnika veleposestnik in grajšćak turniški gospod Rudi Waaren ter pri tem svoj itak dolgi vrat še bolj nategne in viha za čas brke pod nosom, „koliko imate denarja v blagajni?“

„Okoli osemnajst tisoč, Vaša milost!“ odgovori rentmeister.

„Ravno čitam imena novih ministrov, kitajske republike. Poznate li Čang-Čina?“

„Dobro! Bili smo skupaj na poljedelski visoki šoli“, odgovoril je gospod rentmeister.

„Čang-Čin je sedaj poljedelski minister, razumete?“

„Pojdite hitro h kosilu, potem si nakažite in vzemite 8000 K denarja ter se pripravite na pot h ekscelenci Čang-Činu; poprej še prinesite ključe od blagajne in pa pridite k meni po pišmeno informacijo!“

Pri teh besedah se je obrnil gospod Waaren,

vse čase pravice ustavno svobodno delujočega pogodnika. Iz sistiranja ustave na Hrvaškem nastanejo torej najhujše pravne komplikacije glede razmerja tostranskih dežel in dežel Stefanove krone ter je ta sistiranje ustave nagodbenim zakonom prvotni pravni temelj izpodmaknilo. Ako na mesto prava stopi gola sila, se v njej za resne čase skrivajo najhujše opasnosti za varnost skupnih naprav, da, celo za varnost države. Potemtakem je nujna dolžnost avstrijske vlade, da zapusti svojo rezervu ter nasproti dogodkom na Hrvaškem, zaradi njih učinkovanja na koristi monarhije in tostranske državne polovice, zavzame stališče. V najtežjih skrbeh za položaj države na jugu, za ugled monarhije, za najvitalnejše interese države in pa za čast in prihodnost lastnega ljudstva, se usojajo podpisani njegovo ekscelenco gospoda ministrskega predsednika nujno vprašati:

1. Kakšno je stališče avstrijske vlade napram sistiranju ustave na Hrvaškem?

2. Katere korake namerava avstrijska vlada storiti, da varuje življenjske koristi tostranske državne polovice in monarhije, katere je nasilna politika ogrske vlade na Hrvaškem najhujše ogrožila?

Stürgkhov odgovor.

„Ingerenca na notranje-politične zadeve Hrvaške avstrijski vladi ne pristoja. Vendar pa je vredno pomisleka, ali rezultat in splošni vtis izjemnega stanja na Hrvaškem ni tak, da sega preko sfere onostranskega državnega ozemlja in bistveno vpliva na interese monarhije na znotraj in na zunaj. Nadalje je treba vzeti v pretres, da so ustavne naprave v celi državi izhodišče in podlaga za konstitucionalno rešitev tistih vprašanj, ki so celi monarhiji skupna, in da more vsled tega sistiranje ustave v tako za državo važnem delu, kakor je Hrvaška, imeti za posledico ogroženje skupnih nalog monarhije. Končno zamore tak čin kvarno vplivati na proces politične naturalizacije prebivalstva v Bosni in Hercegovini, kar bi ne bilo v interesu države. Zato se avstrijska vlada ne more odtegniti dolžnosti, da jemlje v okviru svoje kompetence v pretres, kakšne slabe posledice bi znali imeti taki dogodki z ozirom na skupne interese monarhije.“

Na koncu je grof Stürgkh izrazil upanje, da se na Hrvaškem v najkrajšem času upostavijo zopet ustavne razmere.

Kača, ki preži pod cveticami,

je slična nevarnostim za zdravje, katerim smo izpostavljeni na sprehodih, izletih itd. Naliv itd. že zadostuje večkrat, da se človek nahladi. Da se nevarnosti prehlajenja pravočasno odstranijo, je najboljši sredstvo, da imaš vedno pri rokah pristne Fays-ove sodenske mineralne pastile. Škatljica, ki jo lahko v vsakem žepu nosiš, stane komaj K 1.25.

ter šel pisat informacije, a gospod rentmeister pa h kosilu.

Za nekaj tednov sta si sedela gospod rentmeister turniški in agrarna ekscelencia nebeškega cesarstva v zibalih divanih prav udobno nasproti.

Ekscelencia Čang-Čin je seveda že zdavno odrezal kito ter nosil evropsko frizuro. Njegov malo zelenkasto-rumen obraz in škilave oči, lepo rejeno in v pariške mode oblečeno telo, se ni mnogo razločevalo od Evropejca, posebno obnašanje bi ne izdalo Azijatca, ako bi ne bilo v sobi tega penetrantnega, kineškega duha, kar človeka vedno spominja na jutrove dežele.

„Izvolite, ekscelencia“, med tem odpira gospod rentmeister dozo s cigarilosi in ponudi, „naše nove smodke so prav fine vrste; ko je bila Vaša ekscelencia še pri nas, jih še ni bilo!“

Ekscelencia Čang-Čin se smeje lepo in uljudno zahvali.

„Ekscelencia ni prijatelj cigar, ali pa produkta naše režije? Gotovo bi bili prijatelj, ko bi poznali naš monopol in finančni rezultat ter bi tudi v sredini Vašega nebeškega cesarstva vpeljali tobačni monopol. Pri nas na primer znaša na leto tobačni monopol čez 210.000.000 čistega dobička, pri Vas bi ga pa bilo na vsak način čez milijardo!“ predlaga gospod rentmeister.

„Tudi mi že mislimo na to ter mesto groznega opija manj škodljivi nikotin vpeljati kot proti-strujo, nikakor pa se ne moremo ogrevati za način Vašega monopola. Pri nas se mora za naše razmere le razredni monopol vpeljati“, tako je docirala našemu rentmeistru žolta ekscelencia.

„Torej razredni monopol, za gotove stanove drugače, pa za prosto ljudstvo kot navadna prosta obrt ali kako bi se naj to tolmačilo?“ vprašal je začudeno rentmeister.

„O, ne tako“, nasmehal se je diplomatično visoki azijski državnik. „Vsak državljan je deležen, oziroma dolžan, njegovemu stanu primerno, gotovi kvantum in za gotovo, trdno določeno ceno tobaka prevzeti. Sprevidite to-le ugodnost, kjer je državi že vnaprej omogočeno znati, koliko bo za tobak prežela ter zagotovljeno, kolikor bodo mogli za njega plača-

Največja pomorska nesreča.

Pretrեսujoči prizori pri potopu — Ogromna škoda.

Najnovejše: Čez 2.000 mrtvih.

Potop ladije „Titanic“ je največja pomorska nesreča, odkar obstoja brodarstvo. V noči od nedelje na ponedeljek je v sredi velikanskih ledenikov našlo nad 1600 oseb žalostno smrt. Potopila se je, kakor že znano, največja ladija sveta, ponos moderne ladijedske tehnike z najmanj 1600 ljudi. Brez sledu je izginila v morskih valovih ladija, na kateri se je počutil vsakdo varnega, kakor na domačih tleh. (To je grozno.

O podrobnostih te grozne katastrofe še ni vse znano. Prve vesti ameriških brzojavk so po večini le izvor človeške fantazije, izmišljotine, ki bi naj ljudstvo pomirile, češ, nesreča ni bila tako grozna. Najprvo so se glasile vse brzojavke, da je vse rešeno in da je ladija v zavetju. Nekaj ur pozneje se je pa pokazalo, da so se uresničile grozne slutnje, da se je vtopilo nad poldrugi tisoč človeških bitij. Kakor je plavala ladija „Titanic“ v svoji ogromni velikosti po morski gladini, tako velikanska je pa tudi nesreča.

Da si pribori „Titanic“ rekord v brzini in dobi „moder trak“, je drvel ta velikan po morski gladini na svoji prvi vožnji z neverjetno hitrostjo. In da skrajša pot in priplove v Ameriko s pridobljenjem rekorda, se je držal bolj severne smeri. Ni pa kapitan Smith „Titanica“ pomislil, da se je vsled letošnje skrajno tople pomladi v severnih polarnih deželah odtrgalo od Grenlandske toliko ledenih skal, da so tvorile kar cele odtrgane gore, ki jih je tiral morsk tok proti jugu. Ni pomislil, da se nahaja v sredini velikanskih ledenih splavov, ki lahko ugonobijo vsako ladijo. Le naprej, le brzo naprej, to je bilo njegovo geslo, ne zmeneč se za grozečo nevarnost! S polnim parom je plul po častno znamenje „moder trak“ in s polnim parom je jadral v pogin. Zadel je ob mogočnem leden hrib in velikanska ladija s skoraj 50.000 tonami se je vsled tega potopila.

Koliko oseb se je rešilo in kako je nastala ta grozna katastrofa, vse to se še bode zvedelo, ko pripluje parnik „Karpattia“, ki je prišel „Titanic“ na pomoč, v Novi-Jork, kar se je danes zjutraj zgodilo. Brezdvomno je moral biti sunek ob ledenik grozovit, ker je bila vsa rešilna akcija možva zamajaj. Razdalja med ladjami, ki jih je poklical „Titanic“ na pomoč, je bila v kritičnem trenutku zelo velika, sigurno je znašala 200 do 300 kilometrov. Iz tega si lahko razlagamo žalostno resnico, da so na pomoč poklicane ladije priplule prepozno na kraj nesreče. Od tod si je tudi razlagati brzojavko kapitana neke ladije, ki je prišla na pomoč, da je na kraju nesreče našel le nekaj čolnov in ostankov „Titanica.“

Zakaj se ni več oseb rešilo?

Da je število rešenih tako majhno, si moramo razlagati iz cele vrste okolnosti, ki so tukaj soigrala. Toliko je pa gotovo, da ladije, pred vsem „Car-

pathia“, ki so prišle na pomoč, niso našle na licu nesreče nobenih drugih na morju plavajočih oseb, kakor tiste, ki so bile v rešilnih čolnih. Iz tega se tudi sklepa, da je tiste osebe, ki so bile opremljene s takozvanim rešilnim aparatom, potegnil s seboj v globočino vrtine, ki je nastal, ko se je ladija pogreznila, ker bi sicer bile našle ladije, pred vsem „Carpathia“, nekaj plavajočih oseb. Dogoditi so se morali grozni prizori, ker so imeli rešilni čolni, ki jih je imel „Titanic“, prostora za približno 700 oseb. Mornarski krogi zatrjujejo, da je bil čas med sunkom in potopom veliko prekratek, da bi se zamoglo izkrcati 2300 oseb, ker del možva pri vkrcanju ni mogel sodelovati in je storil zadnje obupne poizkuse, obdržati kakor dolgo le mogoče, ladijo na površju. Ko so pa mornarji videli, da se parnik vedno bolj potaplja, so morali z nadčloveško hitrostjo skušati, da se oddaljijo od parnika, ker bi jih sicer vrtine pogreznili v globino. In pogreznjenje se je pripetilo bržčas ravnc med časom izkrcanja; od tod si vsaj razlagamo, da se je rešilo tako majhno število pasažirjev. Tudi to, da se je pripetila nesreča po noči in sicer med deveto uro zvečer in drugo uro po polnoči, ko je v parnik udirajoča voda bržčas pokvarila aparate za luč, je vplivalo gotovo pogubonosno. Med tuljenjem in kričanjem ljudstva je bila v temi, mogoče pri slabih razsvetljavi, vsaka pomožna akcija skoro nemogoča, ker se tudi ni slišalo nobeno povelje kapitana in častnikov. In končno pride še v poštev najhujše, to je zblaznelost ljudstva v očigled grozne smrti. Vpije otrok in žensk, boj za življenje, grozen strah pred smrtjo, vse to je celo rešilno akcijo otežkočilo do skrajnosti.

1683 oseb utonilo!

Brezlični brzojavi, ki so dospeli iz Novega Jorka v London, niso v stanju zmanjšati vsaj nekoliko grozno nesrečo. Na krovu „Titanic“ je bilo v prvem razredu 350, v drugem razredu 305 in v tretjem razredu 800 pasažirjev, vrhu tega pa še 903 mož posadke, skupno torej 2358 oseb. Ker se je pa po poročilih „Withe Star Line“ rešilo le 675 oseb, se lahko reče, da znaša število utopljenih 1683 oseb. Je še sicer mogoče, da se to število še za nekaj zmanjša, ker je dospel na kraj nesreče tudi parnik „Parisian“ in ni tedaj izključeno, da je tudi ta rešil nekaj oseb, toda malo je upanja.

Parnik „Virginian“ prišel prepozno!

Ko pišemo te vrste, nam dohaja poročilo, da je prišel parnik „Virginian“ prepozno. Na krovu nima nobene rešene osebe. Na krovu „Karpattia“ se nahaja glasom najnovejših poročil 800 oseb. Utonilo jih je tedaj 1550 oseb. Na krovu „Titanic“ je bilo 42 novorojenih parov, od teh ste se rešili le dve mladi ženi, vsi ostali so utonili.

tukaj dobi?“ vpraša sedaj radovedno gospod rentmeister.

„Naj pojde tje, kjer ga je v obilici, nikdo mu tega ne bo branil!“ bil je kratek odgovor azijske ekscelence.

Pri vsem tem se je stresel skoraj krčevito naš rentmeister ter vprašal:

„Kako pa misli Vaša ekscelencia radi vodnih kanalov?“

„Te mi kar naravnost zasujemo, da ima naravni tok vode večjo moč. Voziti po kanalih, delati nove, to je starejše načelo kot naše cesarstvo; sedanjost zahteva hitre in točne vožnje, zatorej bomo mi delali z mrzlično naglostjo železnice ter zasuli vse kanale! Comprenez vous, monsieur?“

„Oui, excellence“, popolnoma pobit odgovori rentmeister ter nadaljuje: „Kako boste pa vendar šolo uredili v Vaši novi republiki?“

„To bomo uredili tako-le: Do 18. leta otroci niso v možganih dobro in popolnoma razviti, zato bodo pomagali doma, potem se odberejo, bodo prišli v šolo in ob enem v vojaško službo; tam se bodo vsega izučili, kar potrebujejo doma, kar v vojski in pa kar pa nadaljnji državni službi. Odličnjaki ostanejo v državni službi, drugi pojdejo domov in kot v vsem dobro izvežbani in poučeni, bodo dobri gospodarji, v času vojne pa vojaki. Mi bomo imeli ob enem vojnega in učnega ministra v eni in isti osebi, potem pa oficirja in učitelja enako v eni osebi. Ali se pri tem ne bo morda mnogo raznih doklad, za katere se vedno vlada bori, prihranilo? Kakor že rečeno, se bodo fantje, le izborna talentirane glavice pri vojaki, za nadaljnje študije obdržale, dočim gredo drugi za gospodarstvo itd. dovolj izučeni na svoja domovja. In pri tem je še prednost, da ne bo trebalo učenjakom čakati na službe, saj se bo vedno le toliko najboljših talentov odbralo, kolikor se jih bo za državne službe baš potrebovalo in nobenemu, kakor rečeno, ne bo trebalo za podelitev službe prosjati, ampak se mu bo le samo podelila. Pri Vas so razmere seveda drugače (pri tem se ekscelencia raztegne in pajku podobne dolge prste opre na mizico ter nadaljuje skoraj malo razburjen, tam se šola, kdor ima le denar, na talente se mnogo ne ozira, nastavlja se

„Kaj pa, če bi kdo hotel več mesa, kakor se ga

S e e n u p !

Uradnik brezzične brzovjavne postaje v Sable-Island javlja, da je prišlo na kraj nesreče še več drugih parnikov, ki so celo gotovo rešili nekaj oseb. Parnik „Olympic“ ima baje na krovu 75 rešenih pasažirjev. Prebivalci Angleškega pričakujejo z mrzlično nestrpnostjo poročil!

Iz Bostona poročajo o brzovjavki parnika „Olympic“, ki je dospela pozno v ponedeljek zvečer, da pluje „Carpathia“ z 868 potniki s parnika „Titanic“ proti New-Yorku. Med rešeni so večinoma ženske in otroci. Poročilo konča z opazko, da o usodi drugih potnikov in posadke ni nič gotovega.

Iz Montreala poročajo, da je rešenih 675 potnikov in 200 mož posadke.

Z a d n j e v e s t i o n e s r e č i .

Rešenci na „Carpathiji“ opisujejo nesrečo. Kos ledene gore pod morskó gladino je velika „Titanic“ kar posredi prerezal in oddelke ladije, ki so sicer za vodo neprodorni, zmečkal.

Kapitan ladije „Parisian“, ki je tudi na kraj nesreče prihitel, brzovjavlja, da se ne da ničesar več rešiti.

Ostro se obsoja, da je imel „Titanic“ premalo rešilnih ladij na krovu, kakor bi to bilo za takega velikana potrebno. Rešilnih ladij je bilo samo 32, in vsaka le za 60 oseb. Seveda je nastal, ko je ladija vsadela na led, vsled strašnega sunka tak vrtinec, da se je večina ladij od krova odtrgala in v valovih izginila. S „Titanicom“ se je razun drugega blaga potopilo tudi za dva milijona krzna.

S l o v e n c i n a „ T i t a n i c u . “

V Cherbourgu so se vkrcali za Southampton, da se podajo na „Titanicu“ v New-York, tudi sledeči Slovenci: Franc in Ana Karun iz Kranja, Janez Mrkun iz Bele in neki Janko. Ali so rešeni ali so se utopili, ni znano, gotovo je, da se ime Karun nahaja na listi rešenih!

V z r o k n e s r e č e .

Viceadmiral baron Jedina izvaja v „Mittagszeit“, da je nesrečo „Titanica“ pripisovati njegovi ekscesivni hitrosti. Kapitan je, hoteč doseči rekord 5 dni, ladijo pustil teči preveč proti severu in je tudi opustil merjenje temperature vode, kar bi ga bilo moralo z absolutno gotovostjo dovesti na to, da se bliža kaka ledena gora, ker ta vodo daleč naokoli znatno ohladi.

B i l j e ž k e t e l e g r a f i s t a n a K a p R a z e .

Zanimivi so zapiski telegrafista brezzične postaje na Kap Raze dne 14. aprila:

Ob 10.5. Ravnokar slišim „Titanicove“ signale na pomoč. Dal signale naprej.

Ob 10.25. „Titanic“ javlja, da se pogreza.

Ob 10.30. „Titanic“ je dobil obvestilo „Virgini-ana“, ki hiti na pomoč.

Ob 10.36. „Olympic“ javlja, da so bile ženske in otroci rešeni. „Titanic“ ponavlja svoje signale za pomoč skozi cele tri ure.

Ob 2.27 v jutro je zabilježena zadnja brzovjavka: „Mi se potapljam . . .“

P o l m i l j a r d e k r o n š k o d e .

Listi prinašajo seznan premoženja in blaga, ki se je pogreznilo s parnikom „Titanic“ v morje. Ta škoda znaša nad pol milijarde kron.

Ameriški bogataši ponujajo milijone za življenje.

Pariški listi prinašajo o strašni paniki na parniku „Titanic“ še naslednje jako zanimive podrobnosti. Med potniki prvega razreda, ki so bili po večini ameriški multimilijonarji, je nastal pravi boj na življenje in smrt. Nad 1700 potnikov, na pol oblečenih, je v temi letalo sem in tja po krovu, grozno ihtec in proseč Boga za pomoč. Tu pa tam je bilo pravo ruvanje za sedež v rešilnem čolnu. Zlasti ameri-

ški milijonarji in milijarderji so v trepetu za svoje življenje ponujali sprva stotake, potem tisočake, desetisočake in milijone za to, da bi jih rešili grozne smrti na morju. Nastala je prava licitacija. Toda nič ni pomagalo. Morali so vsi v hladni grob.

„ T i t a n i c . “

„Titanic“ je preteklo sredo zapustil Southampton ter nastopil svojo prvo vožnjo v New-York ob navzočnosti tisočglave množice. Kapitan Smith, ki je našel na „Titanicu“ smrt, je hotel po končani vožnji stopiti v pokoj. Ladija je bila opremljena z vsemi iznajdbami moderne maritimske tehnike. V tem plavajočem mestu je imelo nad 3000 ljudi prostora in sicer v kabinah prvega razreda 750, v kabinah drugega razreda 500 in v medkrovju 1100, poleg tega pa je štela posadka te ladije 800 mož. Stroški za vožnjo med Southamptonom in New-Yorkom so znašali za osebo od 170 do 2328 K. 170 K je veljal seveda prevoz ene osebe v medkrovju.

Provijanta je vzel seboj „Titanic“ za en teden, in sicer v sledečih množinah: svežega mesa 75.000 funtov, svežih jajc 35.000 kosov, perutnine 25.000 funtov, krompirja 40.000 ton, svežega mleka 1500 galon, sladkorja 5 ton, čaja 1000 funtov, Moke 250 sodov, zelenjave 16.000 funtov, mineralne vode 12.000 steklenic, piva in vina 16.000 steklenic, posode in podobnih stvari 84.000 kosov.

V strojnem oddelku te velikanske ladije je delalo 300 mož. Ladija je imela poleg raznih zabavišč, tudi telovadnico, plavalnico, parne kopelji, restavracije itd.

N a d n u o c e a n a .

Pripetila se je morska nesreča, kakoršne zgodovina ne pozna. Pogreznila se je ladija v globino 3000 metrov, kjer bo stihnila. Popolnoma je izključeno in tudi ni misliti, da bi jo dvignili. Mesto, kjer se je potopila ladija, leži v Atlantskem morju, kakih 2000 milj iztočno od Novega Yorka pod polutokom Grenlandskim, blizu Nove Finlandije, ki je otok v bližini Severne Amerike.

P o p o t n i k i .

Popotniki so bili večinoma Angleži, Amerikanci, Francozi in Nemci. Tudi nekaj Avstrijcev, med temi dva Slovenca, Franc in Ana Korun iz Kranja in 25 Hrvatov-izseljencev. Na parniku ni bilo nič manj kakor šest milijonarjev, med njimi znani milijarderji Astor, M. Rotschild in A. Byerson. Poslednji je potoval v Ameriko, da bi prisostvoval pogrebu svojega sina, ki se je ubil pri neki avtomobilski vožnji. Utonila je tudi obitelj milijardarja Alinsona. Le sinček se rešil.

L e d e n i k i .

Po zimi se nakopičijo v Severnem morju velikanske množine ledu, in ko potegne spomladi južni veter, se odtrgajo ti ledeni hribi od obrežja Grenlandije, Spitzbergov in Franc Jožetove zemlje ter drviyo z neznansko silo proti jugu po morskó gladini, strah in trepet za ladje. Gorje ladji, ki pride med te ledene gore. Visočina teh plavajočih ledenikov znaša nad vodo do 100 metrov, pod vodo pa segajo tudi do 800 metrov. Dolgost teh ledenikov znaša do 115 kilometrov, in širokost kakih 60 kilometrov, približno daljava med Mariborom in Gradcem. Že poprej so bili opozorjeni kapitani vseh ladij na te plavajoče ledenike, istotako je bil obveščen kapitan Smith. Ni se pa zmenil veliko za svarilo, hotel je doseči s svojo ladjo rekord v hitrosti.

Š k o d a .

Lahko primerjamo škodo, ki leži sedaj na dnu morja, s stroški izgubljene vojske. Pol milijarde je bilo uničene v par urah. Tukaj priobčimo približno vrednost potopljenega parnika: Građenje ladje je znašalo 64 milijonov kron, dragocenosti, diamanti in biseri 120 milijonov kron, vrednost blaga potnikov 250 milijonov kron, tovarno blago 100 milijonov kron, poštno pošiljatve 5 milijonov kron. V tej svoti pa še ni všeta velikanska vrednost zavarovalnih polie po-

nesrečenih pasažirjev. Znano je, da so bili zavarovani razni milijonarji za ogromne svote, ki jih bodo morale sedaj izplačati raznovrstne zavarovalnice. Govori se o približni svoti 100 milijonov!

Potop tega parnika pomeni absolutno uničenje velikanske svote narodnega premoženja, kakršnega ne bileži zgodovina. Ta izguba narodnega kapitala bode pa tudi vplivala na razpe zavarovalnice, ki bodo sedaj zvišale cene premij lađjam, kar bode imelo zopet za posledico, da bodo zvišali razne tarife za prevozno blago. Vplivala bode ta katastrofa tudi na razne panoge lađjedelstva kot takega, glede dimenzij lađij.

Združenje takega ogromnega kapitala v eno enoto pomenja veliko nevarnost uničenja narodnega gospodarstva. Razmotrivali bodo vprašanje, bi li ne kazalo graditi manjše parnike z večjimi varnostnimi odredbami.

Smrt mnogih multimilijonarjev na parniku „Titanic“ bode pa tudi mogočno vplival na vodstvo in upravo trustov in nevjorške borze.

B l a g o n a l a d i j i .

Parnik „Titanic“ je vozil 50.000 vreč kave in skoraj toliko vreč čaja. Nad sto milijonov kron znaša vrednost diamantov in biserov, vrednost blaga potnikov pa, ki so ga imeli seboj, znaša več sto milijonov kron. Ena sama ameriška dama je izročila blagajniku lađije bisere v vrednosti 3.000.000 mark. En sam sunek v led je zadoščoval in vse bogastvo, vsi milijoni, vse se je pogreznilo na dno morja.

Č e z 2 0 0 0 m r t v i h .

Glasom najnovejših poročil je zahtevala katastrofa veliko več človeških žrtev, kakor se je prvotno mislilo. Parnik „Karpattia“ ima na krovu samo 705 oseb ponesrečene ladije, ne ve se pa, ali z moštvo vred, ali brez moštva ponesrečene ladije. Grozno slutnje se bodo bržčas uresničile, da leži 3000 metrov globoko nad 2000 oseb. Podrobnejši podatki o nesreči še niso na razpolago, še le ko bo priplula „Karpattia“ v pristanišče, jih bo mogoče dobiti.

O d g o v o r „ n a p r e d n e m u k m e t u “ .

Slučajno mi je prišla v roke 15. številka „Narodnega lista“, v kateri se je drznil nek „napreden kmet“ v članku: „Paberki z obnega zbora kmetijske družbe v Gradcu“ neosnovano in na podel način med drugimi napasti tudi našo podružnico, oziroma njenega delegata na obnem zboru družbe, gospoda deželnega in državnega poslanca dr. Verstovška. Glede predloga, nad katerim se „napredni kmet“ spodtika, si dovoljujem odgovoriti sledeče:

Zborovanje podružnice, na katerem je bil omenjeni predlog za obravnavanje na obnem zboru v Gradcu sprejet, se je vršilo dne 18. svečana t. l., torej skrajno zadnji čas, ker se morajo vsi predložiti najmanj štiri tedne pred obnim zborom predložiti osrednjemu odboru družbe. Poročal sem tozadevno in o vseh sprejetih predlogih, kakor so bili stavljeni, ne glede na to, ali so slovniško pravilno pisani ali ne, saj to — po mojih mislih — ne spada v delokrog podružnice. Predlog je bil sprejet in predlagan z namenom koristiti dobri stvari in pisan tako, da so ga gospodje pri osrednjem odboru razumeli. Kaj hoče pisec še več?!

Ako bi bili razni članki v „Gospodarskem Glasniku“ tako pisani, da bi jih vsakdo umel, bi predlog ne bil stavljen. Kdo pa naj razume na primer v 4. številki letošnjega letnika v članku „Česa se lahko naučimo od Švedov“, nekatere besede in odstavke?! Vem iz lastne skušnje, da si jih zamore razlagati izmed sto priprostitih kmetovalcev morebiti samo eden! In „Gospodarski Glasnik“ je vendar na-

uradniki po protekcijah, na zmožnost se ne gleda; a pri nas vsega tega ne bo in ne sme biti!“

Rentmeister je bil pri teh besedah skoraj pobit, če ne ubit, kar je slišal od azijskega državnika ter je nekako plaho omenil, kako bo vlada odlikovala posebne talente, na kar mu eksclenca smehljaje odgovori:

„Ravno pravo ste ubrali. Spominjam se še iz svojega življenja v Evropi na nebroj odlikovanj med raznimi tudi onega, ko sem obiskal Vašega gospoda šefa ter tam čital, da je Vaš župan dobil viteški križec, ker je naredil mestecu — na srečo vem — čez en milijon dolga, dalje je dobil sodni predsednik zlati zaslužni križec, ker se je pod njegovim vodstvom zgodilo nekaj nečuvnega, namreč da sta bila dva zakonska obsojena na smrt na vešala, ker sta jedla mesto hčeri pečenega kozla, a so jima „pokažali“, da sta izjavila, da sta jedla lastno hčer, dočim se je ta potikalala po sosedni kronovini. Državni pravdnik in tožnik pa je bil povišan za to „utemeljeno“ tožbo v — dvornega svetnika. Zdravnik pa je bil še posebna glavica, ker je kozlove kosti spoznal za — človeške. Dalje je bil nek državni pravdnik, ki je čez petdeset ljudi po nedolžnem tožil in hotel z njimi na vislice, povišan v dvornega svetnika in justičnega šefa. Mnogo odlikovanj me še zanima iz Vaše dežele, ali povem vam, da bi bilo boljše, mnogim odlikovancem obesiti red bikove žile. Mi bomo odlikovali in sicer: Kdor bo kaj slabega, hudobnega ali neumnega storil, bo nosil po dejanskem razmerju gotovi čas na hrbtu za to posebej izdelano bikovo žilo; in

spredaj bodo redki nosili odlikovanja, ker so nas Vaša odlikovanja spravila na pot pametne razsodnosti. Kakor smo bili pred pet tisoč leti prvo ljudstvo na svetu, tako želimo za petdeset let zopet biti prvo in zagotavljam Vas, da bode iz Evrope radi hodili vprašat k nam za nasvete. Tudi univerza mora biti centrala svetne učenosti. Mi ne bomo hodili več pod dežnikom in solčnikom, mi hočemo videti in slišati, kaj se okoli nas godi in ravno zato si bo naša nova vlada prve vrste talente za prihodnje državne uradnike sama izbrala in odgojila, ne glede na to, ali je revnega ali bogatega stanu. Seveda da bodo bogatini k odgoji v šolah morali prispevati, dočim se bodo revni talenti na državne stroške odgajali.“

Tako je mirnodušno končal visok državnik svoj diplomatični govor ter še gospoda rentmeistra marsikaj povprašal iz Evrope in tudi o privatnih osebah in odnosajih, o šefu gospoda rentmeistra, o znanstvu in nekem daljnem sorodstvu iz Indije, kako so stariši tam s konji barantali in kako prefrigani so indijski konjski tatovi in trgovci itd.

Marsikaj je še bilo obema na sru, toda pustila sta za prihodnji dan, ko je gospod rentmeister odhajal.

V jutro običajno čaj, seveda prve vrste, potem pa, ker se je mudilo za odhod, še prosi gospod rentmeister:

„Eksclenca, prišel sem tudi radi bistrih konjev, saj veste, kake vrste da jih neguje moj gospod šef in Vaš prijatelj. Vi ministri boste ja rabili bistre konjske dlake, ka-li?“

Vso potovanje je namreč temeljilo prodati steer prav dobro Lippekove konje in kobile kitajskim ministrom.

„Ja, to pa to, zabiležite si: Kitajska vlada rabi enega najbrzjih uradnih šimelnov, potem pa vsak minister še enega posebej i to zdravih in bistrih nog, ne kakor so Vaši, ki potrebujejo od slučajja do slučajja za 80 kilometrov hoda po dve leti! Mi potrebuje hitre, da predrčijo v treh minutah kilometer in take sem videl pred leti pri Vas in teh vzamem po ponudeni ceni po 40.000 K enega, skupaj osem komadov, razun uradnega sivca po 60.000 K. Prosimo, da se ti uradni konjički še naj dirkališču dobro izvežbajo, da bo šel naš uradni aparat brzo naprej, za kar bo dobil Vaš Penzinger red krokodila.“

Telefon pozvoni, a žolta eksclenca da zname nje, naj počaka ter poprej odslovi gospoda rentmeistra z raznimi pozdravi na bivše kolege iz Hohenheima, Klosterneuburga, Dunaja, tudi „Minke“ ni pozabil. Affnerci je poslal pa zavitek čaja, Schmigo-tzu nove karte in gospodu rentmeistru je pa prijateljsko odsvetoval piti Strasschillovo grenčico, rekoč, da ga bi skoraj „vzelo“, ko ga je vzel na pot kot popotno zdravilno pijačo. Omenil je prav resno, da je mnogo bolje piti mimo tekočo studenčino, kakor pa take strupene brozge.

Telefon zopet cingla, po salonu zapiše sapa, divan se strese, nekdo prime gospoda rentmeistra za glavo — pogleda — pred njim stoji s čudno formiranim nosom — nadšumar Dvorsky s Flotom in Retom — in on se zbudi! — Bilo so žal le sanje!

menjen v prvi vrsti kmečkemu ljudstvu, ne samo: „znamenitim učenjakom slovenskih jezikov in izvrstnim poznavalcem slovenskega jezika.“ Popolnoma drugače so pisani v zadnjem času od gospoda Zupanca priobčeni članki. Te lahko razume vsakdo. In to je, kar se je hotelo v predlogu povdarjati. Le tedaj se bo koristilo z raznimi spisi kmetovalcem, če bodo isti umljivo pisani!

Slednjič pripominjam, da so bili gospodu dr. Verstovšek, kot delegatu naše podružnice, predlogi izročeni tik pred občinim zborom, zategadej ni mogel — in tudi njegova dolžnost ni — iskati morebitnih slovniških napak v predlogih. Tem potom pa bodi gospodu poslancu izrečena za njegov nastop srčna hvala!

Dopisnik pravi v svojem članku tudi, da je bil predlog, da se naj piše „Gospodarski Glasnik“ bolj umljivo, grda nesramnost.

Sem naziranj, da je veliko grša nesramnost za takega, kateri anonimno, v zlobnem namenu napada mnogozasluzne, delavne in požrtvovalne moze, katerim ravno v prvi vrsti pripada gospod dr. Verstovšek, ki je blagovolil, popolnoma brez vsade odškodnine od strani podružnice, mesto odposlanca na občin zbor sprejeti in tam zastopati podružnico in utemeljevati razne predloge. Dvomim, če bi „napredni kmet“ storil enako!

Ko sem prevzel načelnštvo kmetijske podružnice, nisem mislil, da bom primoran odgovarjati raznim zlobnim napadom, kakor je bila ta v „Narodnem Listu.“

Nisem študiral gimnazijskih razredov in kot navaden, priprost kmetovalec nisem zmožen — to priznavam — ne poklican in tudi časa nimam, to stvar dalje razmotrivati!

Toliko za danes in enkrat za vselej na anonimne dopise! Študiranemu (!) „naprednemu kmetu“ (?) le še toliko v znanje, da sem sovražnik anonimnih dopisov in bom odgovarjal v bodoče le odkritemu nasprotniku, kateri bo imel pogum, se s polnim imenom podpisati. Kakor sem tukaj odkrito priznal, da sem predlog poročal sam — šlo se je le za stvar — tako sem zmiraj in bom v prihodnje postopal. Razni zlobni napadi me ne strašijo in hočem, kolikor bo v moji moči, delovati vedno v proevit, korist in napredek naše podružnice in kmečkega stanu.

Rečičkavaš ob Paki, dne 14. m. travna 1912.

Martin Steblovnik,

tačasni načelnik kmetijske podružnice Sv. Martin ob Paki.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 18. aprila.

Prva seja je bila zelo zanimiva. V osredju je stal odgovor ministrskega predsednika na interpelacijo dr. Šusteršiča radi hrvaškega absolutizma. Ndaril je med poslance kakor bomba. Takih besed se še ni velikokrat slišalo od ministra v naši zbornici. Že desetletja smo bili navajeni, da se je reklo, če je prišel govor na Ogrsko in Hrvaško: To je druga državna polovica in v njene notranje zadeve se ne smemo in ne moremo vmešavati. Danes pa tak obrat. Stürgkh vstane in pove odločno, da avstrijska vlada obsoja ravnanje ogrskega ministrstva in Čuvajevo komisarijstvo, ker to vsestransko slabo vpliva. Poslanci so bili presenečeni in ugibanj o posledicah te Stürgkhove izjave je bilo takoj nebroj. Vsi so se pa strinjali v tem, da je ta Stürgkhov odgovor, ki se je zgodil brez dvoma v sporazumu z merodajnimi krogi, velevažen, zgodovinskega pomena.

Če je bil odgovor združen z mogočnim vtisom že na celo zbornico, je vplival še tem bolj na Jugoslovane. Dalmatinci niso hoteli podpirati dr. Šusteršičeve interpelacije. Hrvaško-slovenski klub se je pred sejo tozadevno obrnil na nje, toda oni so odklonili podpis. Stürgkhova izjava je pa mogočno učinkovala in po zbornični seji so bili za skupen nastop v nadaljnjem razvoju cele zadeve. Vkljub prejšnjemu refusu je Hrvaško-slovenski klub sklenil stopiti z Dalmatinci zopet v stik in zgodilo se je to že danes zvečer.

Kakšne hipne posledice možat Stürgkhov nastop in dr. Šusteršičeva interpelacija ne bosta imela. Sicer je Čuvajev komisarijat obsojen od najmerodajnejše strani, toda na njegov takojšnji konec še ne smemo misliti. Listi poročajo, da bo Čuvaj šel, ampak žalibog se to še ne bo zgodilo v najbližnjih dneh. Pozabi se namreč, da je v trenutku takorekoč nemože, dvigniti Čuvajev komisarijat. Ogrska vlada je namreč in status demisionis, za to ne more nič predlagati niti contrasignirati. Sprememba se more torej še le pričakovati, ko bo novo ministrstvo.

V naslednjem kratko poročilo o seji:

Pri otvoritvi se predsednik spomni smrti Brissona in nesreča na „Titanicu.“ Ko izraza predsednik svoje sožalje radi te velike in grozne nesreče, prične vsklikati poslanec Biankini: „Na nesrečo Hrvatov ste pa pozabili!“

Potem se je čital vtok. Zanimanje so vzbujale zlasti interpelacije radi Hrvaške, ki so bile aklamirane skoro pri vsakem stavku. Ogorčenje zbornice radi mažarskih nasilstev je bilo splošno.

Na dnevnem redu je kot prva točka uradniška predloga. Po govorih dr. Waberja in Dulibiča se je prešlo k nujnim predlogom, katerih je vloženi več.

Govoril je samo en poslanec, na to je bila debata prekinjena in je dobil besedo ministrski predsednik grof Stürgkh, ki je prebral svoj znamenit odgovor na interpelacije radi Hrvaške. Pritrjevanje je bilo splošno. Po nekaterih vprašanjih na predsednika je bila seja zaključena.

Prihodnja seja jutri.

Hrvaško.

V ogrski zbornici je oddal v seji dne 17. t. m. grof Pejačević v imenu hrvaške delegacije sledečo deklaracijo:

„Stojimo neomajno na stališču nagodbe Hrvaške z Ogrsko ter obojamo vsako gibanje, ki more omajati državnopravni temelj tega razmerja in ki ogroža unijo z Ogrsko, zato pa moramo tudi izjaviti da so ostala naša gravamina popolnoma neupoštevana in da sedanja žalostna dejstva, ki se odigravajo na Hrvaškem, samo lahko pospešijo sovražno razpoloženje. Pričakujemo z zaupanjem, da bodo merodajni faktorji v najkrajšem času zopet napravili ustavne razmere na Hrvaškem, ki so Hrvaški zajamčene po nagodbenih zakonih.“

To deklaracijo so sprejeli hrvaški delegatje v skupni seji, ki se je vršila pred sejo zbornice, z 19 proti 16 glasovi.

V imenu manjšine hrvaških delegatov, ki so predlagali v znak protesta odložitve mandatov, je podal poslanec dr. Popovič sledečo izjavo:

„Protestiramo proti uzurpirani pravici ogrskega ministrskega predsednika Khuena, imenovati na Hrvaškem kraljevega komisarja. Protestiramo najenergičnejše proti protipostavnemu postopanju komisarja ter delamo Khuena odgovornega za vse, kar se godi na Hrvaškem. (Nemir pri vladni večini. Justhoveci pritrjujejo.) Hrvati s svojo mirno in mirovno politiko“ (razni klici pri večini) „niso dali nobenega povoda, da se je moral uvesti absolutizem na Hrvaškem. Naša ustava ne pozna nobenega zakona, ki bi dovoljeval, imenovati kraljevega komisarja. Storila je to vlada samo zato, ker se je bala, da propade pri volitvah. Politika Khuena pomenja stagnacijo političnega življenja na Hrvaškem. Zahtevamo, da se zopet uvede v kraljevini ustavnopravno življenje! (Nemir pri večini, pritrjevanje pri Justhovecih.) Politika Khuena je ustvarila na Hrvaškem tako razmerje, kakršnega ne najdemo nikjer drugod v evropskih državah. Ne dvomimo, da mažarski narod ne soglašja s tem postopanjem Khuena-Hedervaryja. (Protesti pri večini. Justhoveci soglašajo. Dr. Popovič konča svoj govor: „Ni dvoma, da se bosta Ogrska in Hrvaška našli v boju za demokratično volilno pravico. (Smeh pri večini, pritrjevanje pri Justhovecih in Hrvatih.) Mi Hrvati hočemo dati domovini, kar ji gre in kar zahteva, nikdar pa ne damo ničesar vlad, ki je uvedla na Hrvaškem absolutizem!“

Srbija.

Pri volitvah v srbsko skupščino je bilo po sedanjih poročilih izvoljenih 78 starih radikalcev, 36 mladih radikalcev, 8 radikalnih discedentov, 32 narodnjakov in naprednjakov ter 2 socijalna demokrata. V Belgradu je bil izvoljen Pasič, en mladoradikalec in en naprednjak.

Rusija.

Hesenski veliki vojvoda se je s svojo soprogo odpeljal v Livadijo, da obiše bolno rusko carico, katero noge tako bole, da more hoditi le po bergljah. Carico napadajo tudi srčni krči.

Balkan.

Vprašanje zveze turških železnic z grškimi se je rešilo tako, kakor je želela turška vlada. Nadalje se zgradi tudi proga Kumanova—Egri Palanka—Gehovo, ki se zveže z bulgarskimi železnicami. Probuje se nadalje tudi zgradba železniškega omrežja v Albaniji.

Angleško.

Iz Londona poročajo z dne 17. t. m.

V nižji zbornici je v razpravi zakonski načrt glede avtonomije Irske, Vodja konservativcev, Balfour, napada vlado, češ, da hoče združeno angleško kraljestvo razcepiti in izpremeniti v federacijo držav. Poštni minister, Samuel, odgovarja Balfouru. Pravi, da sedanja vlada res stremi za federativno obliko države. Združene države ameriške in švicarske dokažejo, da se država s tem ne oslabi. Ako Anglija Irski dovolji avtonomijo, nič ne izgubi, ampak le pridobi. Po nadaljni debati je zbornica postavila o avtonomiji Irske in posebnem irskem parlamentu s primerno finančno samostojnostjo sprejela s 360 glasovi proti 266 glasovom.

Razvoj jugoslovanskega združništva v letu 1911.

Iz statistične tabele, ki je priobčena na koncu tega članka, je razvidno, da se je lansko leto osnovalo vsega skupaj 80 novih slovenskih, hrvaških in srbskih zadrug v tostranski državni polovici. V primeri s prejšnjimi leti je število novih zadrug torej znatno nazadovalo, kajti leta 1908 je bilo na novo ustanovljenih 238, leta 1909 145, leta 1910 pa 152 zadrug.

V zadnjih štirih letih se je lansko leto zgodilo prvokrat, da je snovanje kreditnih zadrug zaostalo za drugimi združnimi vrstami. Vsega skupaj se je kreditnih zadrug na jugoslovanskem ozemlju ustanovilo lani lani le 13 (leta 1910 42, leta 1909 32, leta

1908 165). Vzroka je iskati v dejstvu, da je kreditna zadruga povprečno že dovolj in zato ni ugodnih tal za nove take ustanovitve. Vsled razdružbe sta se izbrisali iz združnega registra 2 posojilnici, 1 je prišla v konkurz. Zanimivo je, da je na Kranjskem po šolgem času nastopil slučaj, da ni bila lani tu ustanovljena nobena kreditna zadruga.

Prvo mesto zavzemajo med novoustanovljenimi zadrugami živinorejske, katerih je bilo vpisanih v združni register vsega skupaj 25 in sicer 22 na Kranjskem in 3 na Koroškem. Leta 1910 je bilo živinorejskih zadrug ustanovljenih 14, leta 1909 8, leta 1908 5, in sicer tudi tedaj skoro vse na Kranjskem (samo leta 1908 se je ustanovila ena na Primorskem).

Druge po številu so konsumne zadruge, katerih se je lani vpisalo v združni register 15 (l. 1910 20, leta 1909 28, leta 1908 28). Kakor prejšnja leta so se tudi lansko leto te vrste zadruge ustanovile skoraj vse na Primorskem in v Dalmaciji. Napram 15 novim konsumnim društvom je zaznamovati 10 razdružb in izbrisov, kar potrjuje obče znano dejstvo, da je razvoj teh združnih organizacij zelo nepovoljen. Iz združnega registra je bilo izbranih na Kranjskem 5 konsumnih društev, na Štajerskem 2, na Primorskem 3.

Mlekarske zadruge so se ustanovile lansko leto le 3 (leta 1910 7, leta 1909 6, leta 1908 7), in sicer 1 na Kranjskem in 2 na Primorskem. Razdružilo se jih je pa v tem času 5, na Kranjskem 4 in 1 na Štajerskem. Leta 1910 se jih je razdružilo in izbrisalo iz združnega registra 4, leta 1909 tudi 4 in l. 1908 2. Iz teh števil je razvidno, da se tudi te zadruge ne razvijajo zadovoljivo.

Število kmetijskih strojnih zadrug je tudi lansko leto znatno napredovalo; ustanovilo se je namreč 11 takih zadrug na novo (leta 1910 8, leta 1909 1, leta 1908 0). Izmed vseh doslej ustanovljenih kmetijskih strojnih zadrug se nahaja 1 na Štajerskem, in vse druge na Kranjskem. Glede njihovega delokroga je pripomniti, da je večina izmed njih privzela v pravila določbo, da za svoje člane lahko nakupujejo kmetijske potrebščine, oziroma prodajajo njihove kmetijske pridelke. Z nakupom kmetijskih potrebščin se bavi precej zadrug, dočim jih je prav malo, ki bi ob enem novčevala pridelke svojih članov (večinoma seno). Ker je njihov glavni namen, s pomočjo strojev pomagati svojim članom in se druga opravila izvršujejo samo kot postranski posli, zato jih moramo šteti med strojne zadruge, dasi iz tvrdke (kmetijsko društvo) to dostokrat ni razvidno.

Za južne pokrajine pridejo v poštev še ribarske in oljarske zadruge. Obojih se je lani v primeri prejšnjimi leti ustanovilo dokaj malo. Od ribarskih je bila leta 1911 ustanovljena samo 1 (leta 1910 28, leta 1909 15, leta 1908 1). Isto opažamo pri oljarskih zadrugah, katerih se je ustanovilo samo 2 (leta 1910 9, leta 1909 8, leta 1908 0). Najbrže se je v prejšnjih letih preveč hitelo in ko je prišlo razočaranje, je prišlo tudi spoznanje, da se v gospodarskih stvareh ne da vse tako in tako hitro urediti, kakor bi si kdo predstavljal s teoretičnega stališča.

Ako primerjamo razvoj po posameznih deželah, vidimo, da se je izmed 80 novih zadrug leta 1911 jih največ ustanovilo na Kranjskem, namreč 37; potem sledi Dalmacija z 25, Primorsko z 11, Štajersko z 4 in Koroško s 3 novimi zadrugami. Veselo znamenje je, da se je v novjšem času začelo bolj živahno združiti gibanje na Koroškem, kjer je dolgo časa poprej vladala velika stagnacija. Leta 1911 so nastale tu 3 nove zadruge, leta 1910 6, leta 1909 in leta 1908 pa — 0.

Po svojem delokrogu in po posameznih deželah se leta 1911 ustanovljene zadruge razdele kakor sledi:

	Kranjsko.	Štajersko.	Koroško.	Primorsko.	Dalmacija.	Skupaj.
Kreditne zadruge	—	2	—	2	9	13
Gospodarske konsumne	1	—	—	6	8	15
Mlekarske	1	—	—	2	—	3
Živinorejske	22	—	3	—	—	25
Konjerejske	—	2	—	—	—	2
Strojne	11	—	—	—	—	11
Vrtnarske	—	—	—	—	1	1
Ribarske	—	—	—	—	1	1
Oljarske	—	—	—	—	2	2
Stavbinske	1	—	—	—	—	1
Obrtne	—	—	—	1	—	1
Razne	1	—	—	—	4	5
Skupaj	37	4	3	11	25	80

Kakor smo že poprej omenili, je bilo lansko leto izbranih iz združnega registra vsega skupaj 20 zadrug.

Na Kranjskem jih je bilo izbranih 12 in sicer 5 konsumnih, 4 mlekarske, 1 pašniška, 1 založniška in 1 posojilnica, 1 posojilnica je pa prišla v konkurz.

Na Štajerskem so bile izbrisane 4 zadruge in sicer 2 konsumni, 1 mlekarska in 1 posojilnica.

Na Primorskem so se razdružile 3 konsumne in vinarske zadruge.

V Dalmaciji je bila izbrisana 1 zadruga (ribarska).

Koliko zadrug je stopilo v likvidacijo, se ne da dognati, ker tega osrednji uradni list za vpise v trgovski in združni register ne objavlja.

Po naših zapisnikih je koncem leta 1910 znašalo število vseh jugoslovanskih zadrug v Avstriji 1381. Ako prištejemo temu številu še čisti prirastek

novih zadrug v letu 1911, dobimo, da je bilo koncem leta 1911 v Avstriji vseh slovenskih, hrvaških in srbskih zadrug 1441.

„Narodni Gospodar“

Raznoterosti.

Iz šole. Na enorazredni ljudski šoli v Št. Joštu na Kozjaku, drugi plačilni razred, se ima podeliti mesto učitelja in šolskega vodje. Dokazati se ima sposobnost podelitve katoliškega pouka in znanje obeh deželnih jezikov. Štajerski deželni odbor podeli krajevno doklado po 200 K, katera se pa ne vračunja v pokojnino. Prošnje se imajo do 20. januarja 1912 vposlati krajnemu šolskemu svetu v Št. Joštu na Kozjaku, pošta Dobrna pri Celju.

Iz srednješolske službe. Naučno ministrstvo je profesorja na državni gimnaziji v Kočevju Antona Jošta tudi za leto 1912-1913 pridelo celjskim samostojnim nemško-slovenskim gimnazijskim razredom v Celju.

10.000 K do 20.000 K nagrade. V zadnjem času krožijo po Dunaju in drugod ponarejeni bankovci po 20 K. Izdelani so po fotomehanizmu. Na prvi pogled izgledajo, kakor da bi bili že obrabljeni. Če se ga pogleda natančneje, se opazi, da se barva na falsifikatu precej razločuje od pravih bankovcev. Ta falsifikat je bolj masten, papir pa je debelejši in tudi mehkejši od pravega bankovca. Serije in številke falsifikatov so neznane, kakor pri pravih bankovcih. Razpečujejo se večinoma po semnjih in denarnih zavodih. Za izsleditev ponarejevalcev teh bankovcev je razpisana nagrada od 10.000 do 20.000 K.

Jugoslovani v vojaški službi. Po uradnih statističnih podatkih znaša matično stanje c. in kr. armade brez domobranstva 1.500.000 mož. Po narodnosti je 378.000 Nemcev, 346.000 Mažarov, 135.000 Hrvatov in Srbov ter 75.000 Slovencev. Častnikov je v vojski: 375 generalov, 18.000 častnikov v aktivnem in 10.000 v neaktivnem stanju. Po narodnosti bi moralo biti jugoslovanskih častnikov sorazmerno toliko, kakor moštva. Temu pa ni tako. Med aktivnimi častniki, katerih je 18.000, je namreč 14.000 Nemcev, 1710 Mažarov, 450 Srbov in Hrvatov in 99 Slovencev. Med neaktivnimi častniki, ki jih je 10.000, je 6400 Nemcev, 2500 Mažarov, 180 Hrvatov in Srbov in 50 Slovencev. Vojaških duhovnikov in vojaških uradnikov, šteje armada 4900, od teh jih je 3330 Nemcev, 410 Mažarov, 90 Hrvatov in Srbov in 80 Slovencev. Še neugodnejši je položaj za jugoslovane pri vojni mornarici. Tu šteje v matičnem stanju 35.000 mož. Izmed teh je 28.000 Nemcev, 1200 Mažarov, 10.500 Hrvatov in Srbov in 1200 Slovencev. Aktivnih častnikov je 750. Od teh jih je 380 Nemcev, 98 Mažarov, 75 Hrvatov in Srbov in 82 Slovencev. Aktivnih mornaričnih uradnikov je 1450, in sicer 710 Nemcev, 50 Mažarov, 160 Hrvatov in Srbov ter 95 Slovencev. V obeh skupinah je v primeri z moštvom mnogo preveč Nemcev, a mnogo premalo Jugoslovancev. Občutnejši je pa ta primanjkljaj še pri mornarici kot pri armadi.

Milijonsko darilo v češke narodne svrhe. V Nizzi na južnem Francoskem je umrl upravni svetnik meščanske pivovarne v Plzni, Peter Houska. Ta mož je zapustil več kakor en milijon kron v češke narodne in dobrotvorne namene. Med drugim je sporočil društvu čeških književnikov „Svatoboru“ 40.000 K, Matici Školski 30.000 K in šolskemu društvu Komenskí na Dunaju 10.000 K. Slovenci, spominjajte se v svojih oporokah „Slov. Straže“!

Cvetlični dnevi za nemška obrambna društva. V teku letošnjega poletja nameravajo naša nemška obrambna društva po nemških mestih in kopalnicah in alpskih deželah prirediti cvetlične dneve, katerih čisti dohodek bi si nemška obrambna društva razdelila med seboj. Kaj pa za „Slovensko Stražo“? Slovenci, darujte in zbirajte!

Dr. Dečka si svoji Narodna stranka ter meni, da kak klerikalec tega imena niti v usta vzeti ne sme. Studentki okoli liberalnih listov, ki za narodnost še niso storili niti trohice, k večjemu, da so slovenski jezik pomnožili z grdimi psokami, od katerih životarijo, naj pomislijo, da so Dečkovi sodelovalci po deželi zvečne bili tisti, ki jih „Narodni List“ psuje za klerikalec. Dokler je živel Dečko ter je še bil zdrav, liberalni klativitezi pri nas niso prišlo do veljavne. Ko pa je obnemogel, so liberalni mladini začeli razdirati, kar je on s težavo sezidal. In razdrli so vse, kar jim je prišlo pod roke. Kdo pa je slovenski tiskarni v Celju in njenim podjetjem zadal nevarne, v nekem oziru neozdravljive rane? Mar ne Narodna stranka s svojimi faltnimi časniki in z neznošnjim zmerjanjem, s katerim je od teh podjetij odbila Slovence neliberalnega mišljenja? Ko bi rajni Dečko vstal iz groba, bi se s studom obrnil od slovenskih liberalcev, kojih narodnost je v tem, da so se zvezali z Nemci in nemškutarji, da bi oslabili odporno moč slovenskega življa na Štajerskem.

Graški občinski zastop bo bržčas prihodnji ponedeljek razpuščen. Za komisarja bo imenovan nam. svetnik Uerrrain. Lepo nemško-nacionalno gospodarstvo. „Štajere“, špegelj se!

Kaj pa to? Po poročilu „S. N.“ je na zborovanju Zveze narodnih društev dne 15. t. m. v Celju pravil združni tajnik Stiebler, da bo treba „zvezine finance korenito sanirati in dobiti novih denarnih virov za zvezino delovanje. (Verjamemo. Liberalcem

pozval manjka denarja.) Ker nam ni mogoče prirediti romanj (?) in enakih prireditev (?), bo treba prirediti društva. . . . Opozorjamo poslance, da vendar enkrat spregovore na Dunaju resno besedo, ker vendar ne gre, da bi z državnim denarjem plačevali človeka, ki se tako norčuje iz verskih navad ljudstva. Konec mora biti!

Za gledališče v Gradcu je nakazal dež. odbor 14.000 K podpore. Za nemške „špase“ v Gradcu ima tedaj dežela še vedno dovolj denarja. Če prosí Spodnji Štajer za kako podporo, se jo zavrne z motivacijo, da radi obstrukcije dežela nima sredstev. Ali ste že videli večjo hinavščino!

Štajersko.

Mariborske novice.

Obrtniška razstava v Mariboru. Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru opozori dotične slovenske obrtnike, ki imajo namen razstaviti svoje izdelke pri takozvani „Internacionalni obrtni razstavi“, ki se vrši letos v jeseni v Mariboru, ali pa so celo voljeni v odbor, da naj ne ukrenejo ničesar poprej, dokler Slovensko trgovsko in obrtno društvo ne naznani po časnikih, kako stališče imajo zavzeti slovenski obrtniki proti tej razstavi, ki bo menda le nemško-nacionalna. Internacionalno se kaže, kakor se do sedaj vidi, le pri prošnjah do raznih slovenskih posojilnic in zadrug.

Ipavec večer. Slavnostni večer na čast skladatelja Ipavcema se bliža. Opozorjamo na to prireditev vse Slovence mariborskega okrožja, da pridejo na ta dan v Maribor. Dan za dnevom se vršijo vaje v Narodnem Domu, tu za petje, tam za pantomino, in Glasbeno društvo, ki prijazno sodeluje, vabi še posebej. V kratkem objavimo natančen spored tega večera. Za zdaj smo izvedeli, da nastopi kot solist dr. Bela Stuhar, zdravnik v Ptuj. Na svidenje dne 5. majnika v Mariboru!

Nadrevizorju Pušenjaku, ki je težko ponesrečen, ker so se splašili konji zadnje nedelje na poru od Sv. Tomaža pri Ormožu, kjer je imel zborovanje, se vrača na boljše. Upajmo, da kmalu popolnoma okreva.

Mesar Wögerer je kupil ranjkega dr. Leonarda vinograd v Karčevini, kjer bo napravil klavnico. Za mesto, zlasti mestno klavnico, pomenja to bud udarec.

Sv. Magdalena. Podružnica „Slovenske Straže“ ima v nedeljo dne 21. t. m. popoldne po večernicah zopet svoj mesečni sestanek v društveni sobi. Slovenci iz mesta, Pobrežja, Tezna, Radvanja, Studencev, nideležite se v obilnem številu poučnega sestanka!

Celjske novice.

Celje. Beg Nemca Lindauerja. Po mestu kroži novica, da je izginil stavbeni mojster Lindauer, verski odpadnik, zapustivši blizu 700.000 kron dolgov. Pri banki „Union“ jih ima baje okoli 500.000, pri tovarnarju Westenu nad 100.000 kron. Upamo, da nam bodo prinesli o tem natančne podatke nemški listi.

Cerkev č. o. kapucinov, ki je sedaj povečana, je začel slikati te dni laški slikar Berti. Ali ni mogoče dobiti domačih slikarjev za slikanje naših cerkva?

Celje. Čemu prijatelj si brišeš solze? Mar si užaljen, premišljuješ gorje, ki tare nas, dokler v tej solzni dolini potniki smo, ki iščemo dom? — Tako sem se vprašal, ko mi je na ovetno nedeljo siloma zdrknila solza pri pogledu angeljsko lepih otrok-deklic samostanske šole č. o. šolskih sester v Celju. A kaj pa je bilo? Res, ta dan nosijo otroci ovenčane butare v cerkev in domov, pa to nas ne dirne več, ker je že nekaj starega. Bili so prizori novi, ki smo jih gledali v Narodnem domu. Deklice so izvajale Silvin Sardenkovo „Mater svetega veselja“ tako lepo, da niti najstrožji kritik ni našel pomankljivosti. Najlepša je bila kraljica igre — Marija. Peter, Janez, Magdalena, vojaki, pobožne žene in sploh vsak je pokazal, da je na mestu. In angeljčki! Škoda, da ni bilo dovoljeno gledati in poslušati še in še, kakor redovniku, ki je poslušal nebeško ptico. In ker se nismo dovolj nagledali in naslušali, prosimo, pripravite nam č. o. sestre, veselje vnovič, ponovite igro! Ne bo zastoj; čeravno velikega truda nihče ne more poplačati, bodi vam zavest, da ste osrečile nebrot občinstva, vsaj mala odškodnina. Saj je dati slajše nego jemati. Tedaj na svidenje prav kmalu!

Ljutomerske novice.

Ljutomer. Huđ mraz smo imeli pretečeni teden od petka na soboto. Zgodnji trs in cvetoče sadno drevje je je pozeblo. Ubogi kmet gleda z velikim strahom v bodočnost.

Umrl je tržan Vargazon kot žrtev alkohola. **V Mekotnjaku** je umrl Martin Kšela, posestnik v Cezanjevcih, in bivši mnogoletni občinski predstojnik cezanjevski ter načelnik krajnega šolskega sveta v 65. letu svoje starosti. N. v m. p.!

Solčni mrk se je v Ljutomeru prav lepo videl od 1. do 2. ure. Bilo je sicer zelo oblačno, a nastali so trenotki, da so pod solncem plavali tanjši oblaki, skozi katere se je videlo solnce okoli 2. uro kakor zadnji lunin krajec; torej sta bili dve tretjini zakriti.

Bralno društvo za Ljutomersko okolico. V nedeljo, dne 21. t. m., se vprizori v dvorani gospe Kukovec narodna igra „Krivoprisežnik.“ Začetek bo to-

čno ob pol sedmi uri zvečer, na kar se opozarja sl. občinstvo, da naj pride točno ob določeni uri in ne pozneje, da se ne bo motila igra. K obilni udeležbi vabi odbor.

Trboveljske novice.

Ponesrečil se je dne 15. t. m. v premogarski separaciji 14letni Melhijor Kangler, tamkaj službujočega paznika Kanglerja sin. Prišel je pri mazanju z obleko med gonilna kolesa in mu je dasno roko nad laktom popolnoma zdrobilo. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko deželno bolnišnico, da so mu odtzeli roko. Ubogi stariši so komaj dočakali, da bi jim fant kaj prislužil, sedaj pa ta velika nesreča.

„Orel.“ Vabimo na veselico, katero priredi telovadni odsek Orel v Trbovljah v nedeljo, dne 21. aprila 1912 v dvorani Društvenega Doma. Vspored: 1. „Divji lovec“, narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. (F. S. Finžgar.) II. Prosta zabava. Pri veselici svira godba. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K 20 vin., II. vrste 1 K, sedeži ostalih vrst 80 vin., stojišča 40 vin., sedeži na galeriji 1 K. Odbor.

Drugi kraji.

Hoče. Dekliška zveza ima v nedeljo dne 21. t. m. poučno zborovanje. Dekleta na plan! Darujte vaš prosti čas izobrazbi in pošteni zabavi!

Planica pri Framu. Tu gori na naši krasni Planici je živel več let Anton Plibršek, prav ljubeznjiv in častitljiv starček, v jesen koči kmeta Janeza Ledineka. Tu je tesal in sekal in popravljal kot koljar razna orodja. Po zimi je večkrat po noči zakuril železno peč. Najbrž je to storil tudi terek po noči, ker je bilo jako hladno ter tudi zaspal. Ob tretji uri zjutraj pa je bila koča v ognju. Starček je bil popolnoma gluha, zato ni čul prasketanja ognja; še le ko je začel goreti sam, se je vzdramil ter lezel gore iz goreče kože, a ni mogel priti iz strašnega ognja, zgrudil se je mrtev v ogenj. Ljudje sosednih hiš so prišli prepozno, da bi rešili starčka. Vlekel je oster krivec in največja nevarnost je bila za tri sosedne kmete. K sreči so bile strehe nekoliko vlažne. Ljudstvo se je razdelilo po strehah in sproti gasilo žarinje, ki je je veter v veliki množini nosil na strehe. Tudi naš šolski vodja je bil na strehi, gasil ter ljudem dajal navodila. Ko so devali ostanke zgorelega starčka v krsto, nas je pretresla groza, videč, kako je zdelal človeško bitje strašni element.

Sv. Bolfenk v Slovenskih goricah. V nedeljo dne 21. t. m. se vrši pri gospodu Horvatu obč. zbor kmečke hranilnice in posojilnice in potem pa še občni zbor slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Uljudno so vabljeni člani in nečlani obeh društev. Govoril bo gospod dr. Šiška iz Maribora.

Sv. Benedikt v Slovenskih goricah. V nedeljo dne 21. t. m. po večernicah se vrši občni zbor katoliškega bralnega in gospodarskega društva pri Sv. Benediktu v Slovenskih goricah in sicer v društveni sobi. Vabimo vse k obilni udeležbi!

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. V nedeljo, dne 28. t. m., se bo vršila tukaj agregacijska slovesnost obeh Marijinih družb pod vodstvom mladinskega očeta velečastitega gospoda profesorja dr. Josipa Hohnjeca. Ob enem obhaja mladeniška družba 15letnico svojega obstanka. Uljudno se vabijo k tej slovesnosti vse sosedne Marijine družbe!

Slov. Bistrica. Naše izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 21. t. m. igro „Turški križ.“ Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vsebinska je posneta iz zgodovine Slovencev za časa turških bojev. Igra je delo dr. Kreka, zatorej tudi ni treba drugega priporočila.

Makole. V nedeljo dne 28. aprila po večernicah se vrši tukaj mladeniški shod in ustanovitev Orla. Vsi mladeniči makolski in iz sosedščine, ki kaj držite na svojo srečo, pridite vsi!

Črešnjevec. Zopet je zahtevala neizprosna morilka mlado žrtev. Ugonobila je vrliga mladeniča Vinca Auer iz Brezja. Komaj pred letom je odšel v Celovec ter tamkaj zvesto služil domovini. V tujini ga je našla bela žena, ki se ni ozirala na cvetoča leta mladeniča, ne na nepopisno gorje žalujoče rodbine. Truplo ranjkega so dne 16. t. m. prepeljali, da bi ostal zvest domači gomili, ter ga na domačem pokopališču ob mnogobrojnem spremstvu položili k večnemu počitku. Naj v miru počiva!

Laški trg. Vabimo na združno zborovanje Zadruga rokodelskih obrti za sodni okraj Laško, ki se vrši dne 28. aprila 1912 ob 4. uri popoldne v dvorani hotela Henke v Laškem trgu. Dnevni red: 1. Pozdrav in poročilo predstojništva. 2. Prečitavanje zapisnika zadnjega združnega zboranja in poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev treh delegatov za Združeno zvezo. 5. Ustanovitev podpornega sklada par. 19 m. zadr. prav. 6. Razgovor v slavnosti 25letnice zadruga. 7. Slučajnosti. — Kdor se združnega zboranja ne udeleži, ne da bi navedel tehtni vzrok, se kaznuje s par. 25 zadr. prav. do 20 kron. Radi točke 5. se opozarjajo cenjeni udje v lastno korist, da se zboranja zanesljivo udeleži.

Novacerkev. Sadovi svobodne misli se vedno bolj jasno kažejo in prav gotovo je, da se bodo še marsikateremu Novocerkevčanu odprle oči in bo sam uvidel, da je liberalizem bil, je in bo pogubonosan za vsakogar. Če bo šlo tako naprej, ne bo dolgo, da bo potrebna pri nas orožniška postaja. Odlučni boj proti tukajšnjim voditeljem svobodne misli se mora podvojiti. Naša občina se mnogo premalo zaveđa svo-

jih dolžnosti. V sosednih občinah se skrbi za dostojen red ob odličnih časih, na primer ob času volitev, o veliki noči, na sveti večer, da je pri polnočnici mir itd., da se ob takih in enakih prilikah prepove po gostilnah točiti pojne pijače, v naši občini se pa za take stvari ničesar ne stori. Ves jok in stok je čisto zastoj, če oblasti ne bodo nastopale, kakor je treba. Na velikonočno soboto po večernicah so se tik pred občinskim uradom vinjeni fantje, ki so člani tukajšnjega „frabilige faiervera“, sprli in prizadjali z nožem nekemu Mlakarjevemu fantu iz Lemberga pet težkih ran na glavi ter mu pri tem še celo eno oko iztaknili. Orožništvo je zapeljane reveže seveda odvedlo v zapor in bodo kaznovani, toda kazen zaslužijo tudi oni, ki s slabimi liberalnimi vzgledi ter z razširjenjem protiverskega časopisja pokvarjajo našo mladino. Naše ljudstvo mora do tega priti, da bo znalo samo misliti in trezno soditi. Sedaj pa vladajo misli enega ali dveh zaslepljenih svobodomislicev, a pravega temelja pa ni nikjer in to je žalostno ter se mora spremeniti.

Brežice. Kmečki tabor v Brežicah na dvorišču gostilne gospoda Zorko pri kolodvoru se vrši v nedeljo dne 28. t. m. popoldne po dohodu vlakov ob 3. uri. Poročala bodeta gospoda poslanca Pišek in dr. Benkovič in še tudi drugi. Somišljeniki, vsi na ta shod!

Gornja Radgona. Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni priredi prihodnjo nedeljo dne 21. t. m., popoldne ob 4. uri v gostilniških prostorih gospoda Alberta Horvata v Gornji Radgoni veselico, pri kateri bodo dekleta, članice dekliške zveze, vpriporile gledališko igro „Svoje glavna Minka.“ Vstopnira za osebo 40 vin. K prav obilni udeležbi vabi — odbor.

Konjice. V pondeljek dne 15. t. m. so dospeli prevzišeni gospod knezoškof v svoj rojstni kraj ter so v torek dne 16. t. m. pri Sv. Ani ob asistenci 12 duhovnikov služili črno sveto mašo z vigilijami ob tumbi in ob grobu za ljube svoje rajne stariše. Med sveto mašo, katere se je razen gospoda okrajnega glavarja pl. Lehmana in drugih odličnih tržanov udeležilo lepo število dobrih vernikov, so cerkveni pevci ganljivo peli latinski „Requiem.“ Resna pobožnost je naredila na vse udeležence mogočen vtis.

Stari trg. Starotrška dekleta priredijo v prid bralnemu društvu veselico z igro: „Junaske Blejke“, dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne na vrtu gospoda Ueblna. Po igri prosta zabava. Prijatelji poštene zabave se uljudno vabijo.

Št. Andraž pri Velenju. V nedeljo dne 21. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši ustanovni shod čebelarke podružnice za občini St. Andraž in St. Ilj v prostorih gospoda župana Vašla.

Radgona. Namestnija je poslala v naše mesto več inženirjev, ki imajo nalogo, izdelati načrte za jezove ob Muri, da se zabranijo v bodoče preplavljenja ob Muri v okolici Radgone.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prihodnjo nedeljo dne 21. t. m. po rani sveti maši se vrši shod Slovenske kmečke zveze. Govorita poslanca dr. Korošec in pa Roškar. Somišljeniki, pridite vsi na shod!

Sv. Križ na Murškem polju. Po večernicah se vrši prihodnjo nedeljo dne 21. t. m. v gostilni gospoda Jureša v Borecih shod Slovenske kmečke zveze. Govorita poslanca dr. Korošec in Roškar. Somišljeniki, pridite v obilnem številu, da slišite poročila svojih poslancev in jima izrazite svoje morebitne želje.

Št. Peter v Savinjski dolini. Na splošno željo občinstva se ponovi igra „Mati svetega veselja“ v nedeljo dne 21. t. m. Začetek ob 3. uri popoldne. Somišljeniki, pridite vsi!

Grize. Ker od naše strani nismo javili, da se je moral J. N. zaradi razžaljenja časti proti gospodu župniku in cerkvenim ključarjem zagovarjati pri sodniji, je bil pa neki liberalček tako dober, da je to stvar raztrbil v „Narodnem Listu.“ Zato pa se naj N. zahvali tisti „inteligentni“ raglji, če se ta-le stvar objavi tudi v našem listu. J. N. je bil tožen, ker je zmerjal cerkvena ključarja in grdo govoril zoper poštenost domačega gospoda župnika. Da je to res storil, priznal je N. sam pri sodniji. Torej, če bi bil ključar Č. to stvar gospodu župniku kršćansko olepšano, s čimur se hoče reči: povečano — povedal, ne bi bilo treba dotičnemu tega vsega priznati in preklicati. Dopisnik nazivlja ključarja Č. z „izzivačem“, pa z vsem tem še ne bo dosegel, da bi se on ne upal potegniti se vselej za čast gospoda župnika. Da pa vidijo liberalci pri občinski in župni upravi marsikaj graje vrednega, ni čudno, saj se jim vidi vse, kar je dobro slabo, in kar je slabo dobro. In dalje piše, da gre gospod župnik za vsako malenkostno besedo tožit. V odgovor mu povemo: 1. da ni malenkost, govoriti zoper poštenost poštenega človeka in 2. da če bi gospod župnik tožili za malenkost, bi liberalci pač drugače skakali, ker je še veliko potrebnih, da bi se jih naznanilo. Upanje pa, da bodo gospod župnik zaradi tega imeli še več neprijateljev, se mu bo izjalovilo, ker pravi prijatelji znajo bolj soditi, kaj je prav, kakor pa tista liberalna raglja. S tem končamo danes, morebiti nam pa prihodnjic še kaj več pove liberalna raglja, saj gradiva jim menda še ne bo kmalu zmanjkalo, ker prej „krsansko lepo zmerjajo in govore zoper bližnjega dobro ime“ in potem, če se kdo postavi na svojo čast, lahko zopet ropotajo v „Nar. Listu“!

Narodno gospodarstvo.

Vinogradniki! Mrazovi dne 13., 14. in 15. t. m. so po nekaterih krajih hudo škodovali našim trtam. Pozebel nam je večji del toliko željno pričakovanega bogatega vinskega pridelka. Vprašal bo gotovo vsak od vas, kaj mu je treba sedaj storiti, da ohrani vsaj trto in to, kar je še na njej nepoškodovanega. Zato vam dajem sledeče nasvete: Za sedaj ne kaže drugega, kakor trto popolnoma pri miru pustiti in opraviti tista dela v vinogradih, ki so sedaj potrebna, to je zlasti okopavanje. Vsak trtni popek obstoji iz treh oces, enega glavnega in dveh stranskih (podočkov). Sedaj se še ne da zanesljivo presoditi, katera ocesa so pozebla. V večini slučajev je pozebel samo glavni ocek in podočka sta zdrava. Eno ali drugo teh stranskih oces bo pozneje poglalo. Na teh mladikah bo tudi nekaj grozdja, čeprav bolj drobnega. Iz tega razvidite, kako nespametno delajo tisti, ki, morda v neumestni jezi, šparone (napnjence, preveze) stran režejo. Pustite torej trto v miru. Ko bo nastalo trajno gorko vreme, bo sama pokazala, kaj je na njej še živega in to bo treba skrbno varovati! Potem bomo morali zlasti suhe, od mraza uničene poganjke obrati (omandati), da se poganjki iz stranskih oces (podočkov) lahko bolj razvijejo. Sedaj pa še ne kaže tega delati, ker bi znalo še to pozebsti, kar je do zdaj še ohranjeno! Saj smo še le sredi aprila in nam še grozijo ledeni možje! Ko bodo mladi poganjki dosegli dolžino 15 do 20 cm, potem bo treba vse nepotrebno omandati (obrti), po cvetenju mladike na šparonih skrajševati itd., da trta po nepotrebnem moči ne trati. Zlasti pa ne smemo zanemariti vežnje, in škropljenja, kakor tudi drugega dela v vinogradih, ker bi imel sicer ta mraz hude posledice še za prihodnja leta!

Ljubezen moža. Kako se more ljubezen moža pridobiti in ohraniti, to je že mnogim dekliškim in ženskim srcem povzročilo preglavice in otožne ure. Dandanes so naša mlada dekleta in žene na boljšem, zakaj pove se jim nezmotljivo siguren recept, ki je tisočkrat preizkušen. „Uči se dobro kuhati, dete moje!“, jim svetujejo izkušene matere, „in vpoštevaj tudi osobito to, da se samo s pristno Katreinerjevo Kneippovo sladno kavo more pripraviti okusna in zdrava kavina pijača. Pristna „Katreinerjeva“ je v svoji nedosežni izbournost vedno enaka in spriči nje ne nizke cene dosežeš v gospodinjstvu prav lepe prihranke.“ Z utripajočim srcem opazijo ubogljive hčere tudi vselej, da izvoljenci njihovega srca visoko cenijo gospodinjске lastnosti.

Razgled po svetu.

Sled slike „Mona Lisa.“ V Parizu so prijeli dne 12. t. m. nekoga brezposelnega Alberta Chauveauja. Policija misli, da je prišla na sled družbi, ki se je bavila s tatvinami v raznih muzejih in ki je tudi v zvezi s tatvino sloveče slike „Mona Lisa.“ In tudi ljubimko tega Chauveauja so zaprli. Tudi neska druhal je do sedaj že pokradla drugih umotvorov, ki presegajo vrednost 50.000 frankov. Tudi nekaj pisem je že prišlo policiji v roke, iz katerih ista sklepa, da bo izsledila ukradeno dragoceno sliko: „Mona Lisa.“

Vojska.

Italijani bombardirajo Dardanele.

Včeraj dopoldne proti 11. uri je priplulo 27 italijanskih bojnih ladij pred vhod v Dardanele. Bombardirale so trdnjavi Kumkales in Sid el Bar pred vhomom Dardanel. Obstreljevanje je trajalo več ur. Italijanske bojne ladije so oddale nad 400 streliv. Trdnjavi nista trpele škode.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za dosego in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno-znano Steckenperd-milo, znamko Steckenperd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfum. in sličnih trgovinah. Tudi se je zelo dobre obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tubah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Primorsko.

Iz Argentine na Dunaj, na pomoč cesarju!! Tržaški listi poročajo: V Argentini se je raznesla med avstrijskimi naselniki vest, da je nastala na Dunaju revolucija in da je cesar v veliki smrtni nevarnosti. Vsled teh govoric je sklenila družba 86 Rusinov, da gredo nemudoma domov in pomagajo — cesarju! Nič ni pomagalo prigovarjanje in zastrjevanje. Rusini so se vkrcali in prišli v Trst. Tuji tukaj so jih hoteli odvrniti od nadaljnega potovanja, toda zastoj. Rusini hočejo na Dunaj pomagat cesarju. Nato je poklicala tržaška policija brzojavno dva zastopnika člana bukovinskega deželne odbora. A tudi domačim dostojanstvenikom niso navdušeni Rusini verjeli. Odbornika jih bodeta morala peljati na Dunaj, odkoder se bodo vrnili, ko bodo videli, da je na Dunaju vse mirno, zopet domov.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 20 Sab. Off. B. M. V. in Sabato simpl. c. a. Invit. et Hym. ppr. lc. Ant. (1), Ps (9), V (3. N.) de Sabb. Ll. 1. et 2. de ser. occur. cum B ppr. lc, 3. L. ppr. Ad Laud. oia. de Sabb., a cap. de S. Maria ppr. lc. com. de Cruce. Ad Hor. oia. de Sabb. (ad Prim. V Qui natus et Prec. I.) a cap. de S. Maria ppr. lc.; n. Miss. (licita etiam vot. et Reg. priv) ut in Dir. not. Vesp. de seq. Dom. Ant. et Ps. de Sabb. rel. de Dom. ppr. lc. com. S. Anselmi Ep. C. E. D. (Ant. O Doctor) Compl. de Sabb.
- 21 Dom. 2 p Pascha de ea. sem. c. a. Ad Mat. oia. de Dom. et ppr. lc. sine 9. L. histor. ca Ad Laud. Ps. de Dom. (I. lc.) rel. ppr. lc. com. S. Anselmi Ad Hor. 3 Ps. de Dom. rel. ppr. lc. Non. dic. Symb. Quicumque nec. Prec. ad Prim. Miss. ppr. Gl. 2. Or. S. Anselmi sine 3. Or. Cr. Vesp. de Dom. ppr. lc. com. seq. et S. Anselmi (Ant. O Doctor) Compl. de Dom.
- 22 Fer. 2. Ss. Soteris et Cail Pp. Mm. sem. c. r. Invit. Hym. B. (post Lect.) de Comm. Ant. Ps. et V. de Fer. Ll. 1. Noct. de ser. occur. 2. et 3. Noct. ppr. lc. Ad Laud. (com. de Cruce) et Hor. (Ad Prim. Prec.) oia. de Fer. a cap. de Com. Or. ppr. M. (licit. etiam vot. et R. g. priv) ut in Dir. In Vesp. de seq. (in P. L.) Ant. et Ps. de Fer. (2.) rel. de Comm. Mm. (I. Vesp.) com. praec
- 23 Fer. 3. S. Georgii M. dupl. mai. c. r. Invit. Hym. B. de Comm. Ant. Ps. V. de Fer. Ll. 1. Noct. de ser. occur. 2. et 3. Noct. ppr. lc. Ad Laud. et Hor. oia. de Fer. a cap. de Comm. Or. ppr. In M. Gl. Or. ppr. In 2. Vesp. Ant. et Ps. de Fer. rel. de Comm. com. seq.
- 24 Fer. 4. S. Fidelis a Sigmaringa M. dupl. c. r. Invit. Hym. B. de Comm. Ant. Ps. V. de Fer. Ll. 1. N. de ser. occ. 2. et 3. N. ppr. lc. Ad Laud. et Hor. oia. de Fer. a cap. de Comm. Or. ppr. M. ut in Dir. Vesp. de seq. ut ibi. com. praec. Compl. de Dom.
- 25 Fer. 5. S. Marci Ev. dupl. 2. cl. c. r. Off. de Comm. App. T. Pasch. et ppr. lc. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. de Comm. et ppr. M. ppr. Gl. (imper. non dic.) Cr. Praef. de Apost. Vesp. ut in Comm. et ppr. lc. com. seq. (in App. Brev.) Compl. de Dom
- 26 Fer. 6. Fest. B. M. V. de Bono Consilio, dupl. mai. c. a. Off. ut ppr. lc. Ad Laud. et Hor. Ps. de Dom. rel. ut ppr. lc. M. ut in Dir. In Vesp. ppr. lc. com. seq. (in App. Brev. vel. P. L.) Compl. de Dom.
- 27 Sabb. S. Peregrini Lat. C. dupl. c. a. Invit. Hym. (m. 3. v.) B. de Comm. Ant. Ps. V. de Fer. Ll. 1. N. de ser. occ. 2. N. ppr. 3. N. de Comm. 2. lc. Ad Laud. et Hor. oia. de Fer. a cap. de Comm. Or. ppr. M. ut in Dir. Vesp. de seq. (ad fin. Fest. Apr.) com. Dom. tant. Compl. de Dom. de S. Paulo a Cruce C. et de S. Vitale M. hoc a. nihil.

Tu Vam kažemo Fellerjev rastlinski izvlečni fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki je, kakor smo se sami prepričali, bol utešujoč, zdravilen, osveževalen, mišičje in kite krepilen, ki ozdravi slabosti udov ter učinkuje proti vnetju! On uteši protinske živčne, revmatične bolečine, bodljaje, bolečine zob, glave, hrbtna in križa, utrujenost, oslabelost oči in glabovol, učinkuje pozitivlajoče in stori človeka, da kljubuje lažje raznim betežnostim ter prepriči marsikako bolezen, katero povzroči preprih, prehlajenost, n. p. kašelj, hripavost, nahod, bolečine v vratu. — Pristen je le, ako ima vsaka steklenica „Feller“.

12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici 5 K, 24 malih ali 12 velikih ali 4 specialne spceenice 8 K 60 v, 48 malih ali 24 velikih ali 8 steklialnih steklenic 16 K s poštnino vred.

Ob tej priliki tudi poudarjamo, da uporablja na tisoče ljudi proti bolečinam v želodec, krč, netočnosti, gorčici, tiščanju v želodec, bljuvanju, slabostim, pehanju, napenjanju, zabasanju in raznovrstnim prebavnim težkočam s presenetljivim uspehom Fellerjeve odvajalne rhabarbara-kroglice z znamko „Elsa“-kroglice. — 6 škatlic 4 K franko in 12 škatlic 7 K 60 vin. franko. — Pozor pred ponarejanjem! Pristen fluid in pristne kroglice se dobe le pod naslovom:

E. V. Feller, dvorni lekar v Stubici, Elsastr.264 (Hrvatsko).

Fotografičen aparat

še dobro ohranjen, z vsemi pripravami se prodaja po nizki ceni. Natančna pojasnila da upravništvo »Straže«.

Hiša z dobro obiskano, mešano trgovino na prometnem prostoru v Celjski okolici se proda šteti je okoli 12.000 K, drugo ostane. Naslov Fr. Bacho, Celje, Gaberje 91. 111

Lepa hiša na lepem prostoru v sredi vasi v Rušah je naprodaj. Pripravna za kakega penzionista, pa tudi za rokodelca. Več se izve pri posestniku Francu Repolusk, štev. 17 v Rušah. 96

Pridnega učenca, poštenih starišev sprejme takoj g. Fr. Duchek, srečar, Maribor. 380

Gostilna in nekaj čez 20 orolov posestva v dobrem stanju, gostilna je ob veliki božji poti, dobro znana in priljubljena, se proda. Cena 40.000 K Lahki plačilni pogoji. Več pove upravnistvo. 377

Stanovanje v še novi hiši za slovensko obitelj se odda s 1. junijem. Več se izve v upravnistvu.

Štev. 13693-234.

Ponudbeni razpis.

Vsled naročila c. kr. namestištva se s tem oddaja zakupovanje sadne trgatve eraričnih sadonosnih dreves, nahajajočih se ob državnih cestah stavbnega okraja Maribora o. Dr. za leto 1912 do vsčevši 1916 potom pismene ponudbene razprave.

Zakupni pogoji in zaznamki posameznih zakupnih predmetov so pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru o. Dr. ter v pisarnah ob državnih cestah ležečih občin v splošni vpregled razgrnjeni.

V z enkronskim kolkom kolkovanih ponudbah, katere je

najkasneje do torika, dne 30. aprila t. l., do 10. ure dopoldne,

oddati v pisarni stavbnega oddelka c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru, je razun v besedah in stekilkah podane ponudbe, ki se more tudi na več zakupnih predmetov raztezati, izjaviti, da se ponudnik brez pridržka podvrže (zaveže) od njega pregledanim zakupnim pogojem.

Ponudbe se bodo razpečatile (odprle) dne 30. aprila t. l., ob 10. uri dopoldne, pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru ob Dr. Ne boče se oziralo na ponudbe, katere dojdejo po tem roku. 114

C. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru, dne 3. aprila 1912.

Otvoritev gostilne pod vejo dohod po lepi ravnici v Počekovi pri Mariboru, sedeži zavarovani pred vetrovi in dežjem. Izvrstna domača vina. Za mnogobrojni obisk se priporočata.

Alozij in Ivana Jerič.

Slikar in pleskar

Prevzamem vsa dela oekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Mihael Dobrave v Celju
Gospodska ulica 5.

Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenca 72 h.

Krasna ura zastoj!

Da seznanimo našo trdko razpošiljamo krasne zlato-duble veržice, stale poprej 10 K, sedaj samo za 2 K. Vsak naročnik veržice še lako dobi lepo žepno uro zastoj. Postrežba realna, brez riziko, ker se vrne denar, če blago ni všeč. Pošlja se po povzetju. Henrik Weiss, urar Nagysalló, kom. Bars, Ogrsko. 92

Delavnica za popravila

Velika zaloga ur, dragocnosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki cenl.

Šteli na obroki! Ilustr. cenik zastoj Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 5-60
Pristna srebrna ura " 7-
Original omega ura " 18-
Kuhinjska ura " 4-
Budiljka, niklasta " 3-
Porodni prstani " 2-
Srebrne verižice " 2-

— Večletna jamstva —
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447
Maribor, Gospevska ulica 26
Kupujejo zlatelca in srebro.

Pridobivajte naročnike!

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegethoffovi ulici.

V najstarejši narodni manufaktorni trgovini se vsled smrti gospoda

Karola Vanič, Celje

Narodni dom

prodaja vsakovrstno blago, kakor: možko in žensko sukno, druki, oksforti, platno vsaki širokosti, dežniki, nogavice, moderci, kravate itd. itd.

po zelo znižani ceni!

Velika množina različnih ostankov pod lastno ceno.

Dobra prilika.

Kdor ima 20.000 K kapitala, jih najboljšje naloži, če kupa v Mariboru dobro idočo gosilno, ki je radi bolezn na prodaj. Gostilna je na glavni cesti, blizu kolodvora. Z gostilničarsko koncesijo je združena tudi žganjarija. Lep dobiček je zagotovljen. Iz prijaznosti da natančnejše podatke urednik L. Kemperle, na katerega naj se osebno naslove vsa pisma.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča gosp. abiturientom in maturantom za izdelovanje modnih salonskih oblek. Zagotavljam točno in pošteno postrežbo. Cene primerne Zaloga črnega in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Krompir, rumeni, rožni in beli, fižol, oves, domačo deteljo, lucerno, čebulček, krmilno peso, korenje, sploh vsa vrtna in poljska semena, zanesljive kaljivosti, najboljše vrste se dobijo v

Veletrgovina s špecerijo in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Istotam se kupi vsaka množina želoda in deteljnega semena domače detelje.

Na debelo! Na drobno!

Slovenci pozor!

Poročne prstane vsake velikosti in po najnižji ceni; ne votle ampak polne (masivne.) Za blago jamčim in graviram zastoj.

Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro.

Delavnica za popravila.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethoffova cesta št. 39.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica štev. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti tri mesečni odpovedi po 4%, Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti po postno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposoje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presejajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvenzmi praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

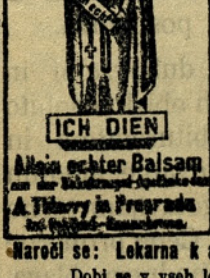
Gostilna

z gospodarstvom vred, blizu Maribora, ob okrajni cesti, popolna koncesija, žganjetoč, trafika, posestvo arondirano, se radi rodbinskih razmer takoj zelo poceni prodaja. Cena le 14.000 K. Več pove upravnništvo tega lista. 92

Vino belo in rudeče, novo in starina, zajamčeno pristna bidezelske vina, prodaja in razpošilja v množini od 56 lit. naprej **Janez Kovačič,** gostilničar Melje 85 p. Maribor. 101

LEKARNARJA A. THIERRY-A BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varst. znamko. Oblastno varovan. Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakšnega drugega balsama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in an izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekl. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-a
samo pristno
centifolijsko mazilo
je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRABI pri ROGAČU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 301.
Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Ni treba si glavo tretji!
Najboljše špecijsko blago, zanesljiva kaljiva vsakovrstna **semena** voščenih in drugih vrst sveč, dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri staroznani trdki

Milan Hočevar Celje
tik farne cerkve.

Kitajske kapljice za zobe! Po porabi teh kapljic preneha takoj zobobol. Se takoj dopsilje kot vzorec brez vrednosti, če se naznani natančen naslov in se priloži v znamkah 1 K 20 vin.
Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru
Glavni trg tik rotovža. 118

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj. 194

Ne pozabite

Prepričajte se! Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.
Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Ne zamenjajte!

Trgovina s specijskim blagom **Pozor Slovenci!** Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga velikanska izbira kranj. vrvarskega blaga kakor: šrang, užd, vrvi za perilo, mrež za seno in za o-
:: troške postelje itd. itd. ::
Sprejema se vse pod to stroko spadajoča dela kakor: vrvi za zvonove, dvigalnice in transimsije. :

Ivan Ravnikar
Celje
Graška cesta 21.

Glavna slovenska zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firniza in lakov. ::
Zaloga nagrobni in voščenih sveč, : Zaloga vseh rudniških voda. :
Priporočam sveža, deteljna, travna poljska, vrtna in cvetlična kaljiva semena. ::

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesioniran vodovodni instalater
Ivan Rebek, Celje
Poljska ulica št. 14.

Edina štajers. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi :: Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.
Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vse v moje stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Na debelo! **Veletrgovina s papirjem.** Na drobno!

Goričar & Leskovšek **Zvezna trgovina** (Goričar & Leskovšek)
Celje : Graška ulica št. 7. Celje, Rotovška ulica št. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

ROBERT DIEHL žganjarna priporoča svojo doma žgano štajerski konjak!
v Celju = slivovka, tropinovec, vinsko žganje, brinjavec kakor tudi konjak

Podružnica
Ljubljanske Kreditne
Banke v Celju.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Špiet, Celovec, Trst, Sarajevo in Gorica :
Delniški kapital: 8 milijon kron.
Rezervni zaklad čez K 800.000 obrestuje

vloge na vložne knjižice po 4 1 0 od dne vloge do dne dviga. 2 0 čistih
Rent. davek plačuje banka iz svojega.